

လူကုန်ကူးခံရသူများကိုဖော်ထုတ်ရေး မူဝါဒလမ်းညွှန်

The Bali Process

လူမှောင်ခိုတင်သွင်းခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့်နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဆိုင်ရာ
ရာဇဝတ်မှုများဆိုင်ရာ ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်(Bali Process)

ဥပဒေရေးဆွဲသူများနှင့်သုံးစွဲသူများအတွက်
ဒါန်းလမ်းညွှန်

The Bali Process

ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်

လူမှောင်ခိုတင်သွင်းခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့်နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်(Bali Process)ကို ၂၀၁၂ တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး၊ ဩစတေးလျနှင့် အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရတို့က စုပေါင်းသဘာပတိအဖြစ် တာဝန်ယူထားသော၊ မိမိဆန္ဒအလျောက်နှင့် စာချုပ်မချုပ်ဆို ထားသော ဒေသဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ အဖွဲ့ဝင်စုစုပေါင်း ၄၅ ထက်ပိုသောနိုင်ငံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

ဤမူဝါဒလမ်းညွှန်နဲ့ ပတ်သက်၍ မေးမြန်းချက်များအား ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်မှ ဒေသဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုရုံး(RSO) သို့ ပို့သနိုင်ပါသည်။

အီးမေးလ်။ info@rso.baliprocess.net

RSO ဝတ်ဆိုက်

<http://www.baliprocess.net/regional-support-office>

ထုတ်လုပ်ရက်စွဲ။ မေ ၂၀၁၅။

အသိအမှတ်ပြုမှုများ

ဤပေါ်လစီလမ်းညွှန်ကို ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်(Bali Process)အဖွဲ့ဝင်များက စုစည်းတင်ပြထားပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာထောက်ပံ့ရေးရုံးက ထောက်ပံ့ထားပြီး၊ ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်ဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီ(Bali Process Policy Guides Drafting Committee) က ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး အောက်ပါအဖွဲ့ဝင်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

Lalu Muhamad Iqbal,
အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသားများနှင့်ဥပဒေရေးရာအဆောက်အုံများကာ
ကွယ်ရေးအတွက် ခေတ္တဒါရိုက်တာ၊ နိုင်ငံခြားရေးဓါတ်ငွေ့
အင်ဒိုနီးရှား(ပူးတွဲသဘာပတိ)

Jonathan Martens,
ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ အထောက်အကူတပ်ရဲ့ ဦးဆောင်၊
အာရှနှင့်ပစိဖိတ်ဒေသအတွက် ဒေသဆိုင်ရာရုံး၊ ရွှေ့ပြောင်း
နေထိုင်ခြင်းအတွက်နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း(ပူးတွဲသဘာပတိ)

Megan Chalmers,
ရာထူးကြီးဥပဒေရေးရာအရာရှိ
လူသားများဆိုင်ရာပြစ်မှုကျူးလွန်မှုအပိုင်း
နိုင်ငံတော်ရှေ့ နေချုပ်ငြာန၊
ဩစတေးလျ

Mohamed Shifan,
လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအကြီးအကဲအရာရှိ
လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့်အခြားနိုင်ငံသို့ ပြောင်း
ရွှေ့ အခြေစိုက်နေထိုင်ခြင်းဌာန၊ မောလဒိုက်

Robert Larga,
လိုင်စင်ထုတ်ပေးရေးနှင့်စည်းမျဉ်းရေးဆွဲရေးဒါရိုက်တာ၊
ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရပ်ခြားအလုပ်သမားဌာနရင်းစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊
ဖိလစ်ပိုင်

Pinthip Leelakriangsak Srisanit,
အများပြည်သူတရားစွဲရေးရှေ့ နေ၊
နိုင်ငံတကာရေးရာဌာန၊
နိုင်ငံတော်ရှေ့ နေချုပ်ရုံး
ထိုင်း

ဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီမှထပ်မံဖြည့်စွက်အထောက်အ
ကူများအတွက်
Tim Howe,
IOM စီမံကိန်းဦးဆောင် ဆောင်ရွက်သူ၊
ဒေသဆိုင်ရာထောက်ပံ့ရေးရုံး

The Bali Process

ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်

နိဒါန်း

၂၀၀၂ မှ အစပျိုးခဲ့ပြီးနောက်၊ လူကုန်ကူးမှု၊ လူမှောင်ခိုမှုနှင့် နိုင်ငံခြားကျော်ပြစ်မှုများဆိုင်ရာ ဘာလီမူဝါဒကို လူအများက အထူးလေ့လာသည့်အတွက်ကြောင့် ဗျူဟာနှင့်လက်တွေ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ပြန်ကျေးဇူးဆပ်ကြပါသည်။ ဤအခမဲ့ညီလာခံတွင် အဖွဲ့ဝင် ၄၈ နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများပါဝင်ကြပါသည်။

ဘာလီမူဝါဒဆိုင်ရာရှစ်ကြိမ်မြောက် (Ad Hoc Group) ညီလာခံတွင်၊ အထက်တန်းအရာရှိတို့က လူကုန်ကူးခံရသူများဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပေါ်လစီလမ်းညွှန်ချက်တို့ကို ဘာလီဒေသဆိုင်ရာရုံး (RSO) နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ထောက်ခံပြောဆိုပါသည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်အပြင်၊ RSO ရုံးမှ အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာရွှေ့ပြောင်းမှုအဖွဲ့အစည်း (IOM) မှ သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်သော မူကြမ်းကော်မတီကို ပေါ်လစီလမ်းညွှန်ချက်မူကြမ်းရေးဆွဲရန် ဖွဲ့စည်းပါသည်။ အဆိုပါ မူကြမ်းကော်မတီတွင် အင်ဒိုနီးရှား၊ သြစတေးလျ၊ မောလဒိုက်၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပညာရှင်များ ပါဝင်ပါသည်။

အဆိုပါကော်မတီသည် ၆-လအတွင်း ၄-ကြိမ် တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး လူကုန်ကူးခံရသူများရှာဖွေရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးလုပ်ဆောင်ရန် ပဏာမလမ်းညွှန်ချက်များကို ရေးဆွဲပါသည်။ အဆိုပါလမ်းညွှန်ချက်များကို ဘာလီမူဝါဒရေးရာ ဆွေးနွေးရန်နှင့် အကြံပေးရန် ဘာလီအဖွဲ့ဝင်များနှင့်စောင့်ကြည့်သူများကို ဖြန့်ဖြူးပေးပါသည်။ ဤကိစ္စကို ဘာလီမူဝါဒ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ဌာနဆိုင်ရာ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ၂၀၁၅ မတ်လ ၂၃ မှ ၂၅ ထိဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တက်ရောက်သူများက လူကုန်ကူးခံရသူများရှာဖွေရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် အဆိုပါပေါ်လစီလမ်းညွှန်မှုတို့ကို အသုံးပြုကြောင်း သဘောတူကြပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်များမှ ကောက်ချက်များကိုတုန့်ပြန်သောအားဖြင့် အဆိုပါကော်မတီသည် မူကြမ်းများကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲပါသည်။

လူကုန်ကူးခံရသူများ ရှာဖွေရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး ဘာလီမူဝါဒအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတို့မှ ကောင်းသောလက်တွေ့ပိုင်းဆိုင်ရာ ရေးဆွဲခြင်းအတွက် ဤပေါ်လစီလမ်းညွှန်က နိုင်ငံတကာနှင့်ဒေသဆိုင်ရာ ခြုံငုံသုံးသပ်ရန် ပံ့ပိုးပါသည်။ ၂၀၁၃ ဧပြီလ ပဉ္စမအကြိမ် ဝန်ကြီးများအဆင့် ညီလာခံထောက်ခံချက်နှင့်အညီ ဤလမ်းညွှန်များသည် ဘာလီလမ်းညွှန်ဒုတိယတွဲအဖြစ် တည်ရှိနေပါသည်။ ထို့အပြင် ဘာလီအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံရှိ အေဂျင်စီများ ရည်ညွှန်းအသုံးပြုရန်အတွက် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ပြုစုထားပါသည်။

Lisa Crawford
RSO တွဲဘက်မန်နေဂျာ (Australia)

Bebek A.K.N. Djundjunan
RSO တွဲဘက်မန်နေဂျာ (Indonesia)

အတိုကောက်များနှင့်အကျဉ်းချုံးများ

ASEAN	အရှေ့ တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း
Bali Process (ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်)	လူမှောင်ခိုသွင်းခြင်း၊ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ခြင်းဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်
ILO	နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများအဖွဲ့အစည်း
IOM	ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်သူများအတွက် ဖွဲ့စည်းထားသောနိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း
NGO	အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
MOU	နားလည်မှုစာချွန်လွှာ
Organized Crime Convention	နိုင်ငံများဆိုင်ရာနယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ပြီး စနစ်တကျဖွဲ့စည်းကျူးလွန်ထားသော ရာဇဝတ်မှုအတွက်ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗန်းရှင်း
RSO	ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်(Bali Process)ရဲ့ ဒေသဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုရုံး
Trafficking in Persons Protocol	နိုင်ငံစပ်ကြားစုစည်းလုပ်ဆောင်သောပြစ်မှုများအတွက်ကုလသမဂ္ဂမဟာမင်းကြီးရုံးက အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးသူငယ်များအတွက် ရေးဆွဲထားသောလူကုန်ကူးမှုကာကွယ်ရေး၊ တိုက်ဖျက်ရေးနှင့်ပြစ်ဒဏ်ပေးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ
UN	ကုလသမဂ္ဂ
UNHCR	ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂမဟာမင်းကြီး
UNODC	မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂရုံး

မာတိကာများ

လုပ်ငန်းဆိုင်ရာအကျဉ်းချုပ်	2
အပိုင်း ၁။ လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူတွေကိုဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နိဒါန်း	3
၁.၁။ လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူတွေဟာ ဘယ်သူတွေလဲ	3
၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်	6
၁.၃။ ခါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းပုံစံများကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း	8
အပိုင်း ၂။ လိုက်နာရမည့်အချက်များ ၊ အကျိုးအမြတ်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ	12
၂.၁။ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ခြင်းဟာ အဘယ်ကြောင့် အရေးပါသနည်း	12
၂.၂။ လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့်ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဖော်ရန် ဝန်လေးရသည့်အကြောင်းရင်းကို နားလည်ခြင်း	16
အပိုင်း ၃။ လူကုန်ကူးခံရသူများ ဖော်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်	18
၃.၁။ မည်သူက လူကုန်ကူးခံရသူကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးနိုင်သလဲ	18
၃.၂။ အခြေခံလုပ်ငန်းစဉ်များ	20
၃.၃။ လူကုန်ကူးခြင်း၏ လက္ခဏာများ	23
အပိုင်း ၄။ လူကုန်ကူးခံရသူများကိုဖော်ထုတ်ရန်အတွက် မှတ်ချက်အကျဉ်းချုပ်	30

လုပ်ငန်းဆိုင်ရာအကျဉ်းချုပ်

လူကုန်ကူးမှု၏သားကောင်တစ်ဦးဆိုသည်မှာ၊ အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များအတွက် လူကုန်ကူးခြင်းကို ကာကွယ်ဖို့၊ နှိပ်ကွပ်ဖို့နှင့်အပြစ်ပေးဖို့ ပြဌာန်းထားတဲ့ ပရိုတိုကောလ်(Protocol)အတိုင်း လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများကို မဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းရဲ့ ရလဒ်ဟာ သူတို့တွေကို လူကုန်ကူးသူတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ ဆက်လက်အသုံးချခံရဖို့ နှင့်သူတို့ရဲ့ ခံစားပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ အကူအညီနှင့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးတို့ ကိုလည်း တားဆီးသလိုဖြစ်ပါသည်။ အဲဒါအပြင် အာဏာပိုင်များအနေနှင့် လူကုန်ကူးသူတွေကိုတရားစီရင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်များနှင့်သက်သေအထောက်အထားတွေကို စုဆောင်းရန်အဟန့် အတားဖြစ်စေပါသည်။ထို့ကြောင့် မည်သူမည်ဝါတွေဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ခြင်းအရေးသည် ဤလေးနက်သော ရာဇဝတ်မှုကိုတားဆီးရေး၊ တရားစွဲဆိုဖို့ နှင့် ၎င်းတို့၏သားကောင်များကို ကူညီရန်နှင့် ကာကွယ်ဖို့ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

တရားစီရင်သူတွေဟာ ဥပဒေမှာ လူကုန်ကူးမှုကိုဘယ်လိုပြဌာန်းထားသည်နှင့် လူကုန်ကူးခံရသူတွေကြုံတွေ့ နိုင်တဲ့ကွဲပြားခြားနားသောခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပုံစံများကို နားလည်သောအခါ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ပိုပြီးဖော်ထုတ်နိုင်ခြေရှိပါသည်။ ဤမူဝါဒလမ်းညွှန်ဟာ လူကုန်ကူးမှုနှင့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိတဲ့ပုံစံမျိုးစုံအကျဉ်းချုပ်ကို ဆီလျော်စွာတင်ပြထားသည်။ ဤလမ်းညွှန်၏ ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် လူကုန်ကူးခြင်းရဲ့ သားကောင်များကိုဖော်ထုတ်ခြင်းကို ကျယ်ပြန့် သောဝေါဟာရအဖြစ်နားလည်ထားသည်။ ဒါဟာ ပထမဆုံးထိတွေ့ ချိန်မှာ ကနဦး စိစစ်ခြင်းဖြစ်စဉ်၊ အစဦးကူညီထောက်ပံ့မှုနှင့် တစ်စုံတစ်ယောက်ဟာ သားကောင်လို့ ယူဆတဲ့အတွက် ပေးအပ်သောကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုတို့ အတွက် အကျိုးဝင်စေသည်။ ၎င်းအပြင်၊ ဒါဟာ လူတစ်ဦးရဲ့ အဆင့်အနေအထားကို ပိုပြီးသက်သေအထောက်အထားများ ပေါ်ပေါက်လာတာနဲ့ အတည်ပြုစေပြီး၊ တစ်ချို့ ကိစ္စတွေမှာဆိုလျှင် ဥပဒေတရားရေးစီရင်ချက်အဆုံးသတ်မှာ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် တရားဝင်အတည်ပြုနိုင်ပါသည်။

ဖော်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအတွက် အစပျိုးတဲ့အနေနဲ့ လူကုန်ကူးမှု၏အညွှန်းကိန်း 'indicators' များ အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ကူညီနိုင်ပါသည်။ ဤလမ်းညွှန်သည် ဥပဒေပညာရှင်များနှင့် ပညာရှင်မဟုတ်သူများပါ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ဖော်ထုတ်ဖို့ အထောက်အကူဖြစ်စေမည့်၊ အသုံးချခံစားမှုစုံပါဝင်သော နမူနာညွှန်းကိန်းများကို အဆိုတင်သွင်းထားသည်။ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများနှင့် ဤမူဝါဒကို သူတို့ ကြုံတွေ့ နိုင်သော အခြေအနေများအလိုက် လိုအပ်သောလမ်းညွှန်နှင့် ပြုပြင်မွမ်းမံ၊ လိုက်လျောညီထွေစွာချိန်ညှိပြီး သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ(state holders)နှင့် ပညာရှင်မဟုတ်သူများကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်ပါသည်။

ပြည်နယ်အစိုးရတွေရဲ့ အဓိကတာဝန်ကတော့ လူကုန်ကူးခံရသူများကိုဖော်ထုတ်ဖို့ ဆိုသော်ငြားလည်း အစိုးရမဟုတ်သောနှင့် လူထုအခြေပြုလူမှုအဖွဲ့အစည်းများဟာ ဖော်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သောအဖွဲ့အစည်းတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့ ပါဝင်နိုင်တဲ့ အရာဖြစ်တဲ့ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်တဲ့ အရေးပါအခန်းကဏ္ဍအတွက်နှင့်၊ အာဏာပိုင်များနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကြား တံတားအဖြစ် ထောက်ပံ့ပေးသင့်ပါသည်။ ဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ နယ်စပ်၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး၊ အလုပ်သမားထိန်းချုပ်မှုနှင့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ဆက်ဆံရာတွင် တာဝန်ရှိသူများအပါအဝင် ပြည်နယ်၏ရှေ့တန်းအာဏာပိုင်များကို သင့်တော်သလိုသင်တန်းပေးသင့်ပြီး၊ သံသယရှိတဲ့ လူကုန်ကူးခံရသူများကို သူတို့ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဝိသေသလက္ခဏာများအလိုက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး၊ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိုရှိသလေးစားပြီး ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အထူးပြုကျွမ်းကျင်မှုတွေနှင့် တပ်ဆင်ထားသင့်ပါသည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များအနေနှင့်လည်း ဖြစ်ရပ်ဆန်းများ သတိပြုမိစေဖို့ နှင့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိတဲ့ လူကုန်ကူးမှုရဲ့ သားကောင်များကို ဖော်ထုတ်တတ်ဖို့ နှင့် သင့်လျော်သော အာဏာပိုင်များထံသို့ ရည်ရွှန်းဖို့ အသိပေးသင့်သည်။

အပိုင်း ၁။

လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူတွေကိုဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နိဒါန်း

၁.၁။ လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူတွေဟာ ဘယ်သူတွေလဲ

လူကုန်ကူးခြင်းဟာ တရားမဝင်တဲ့လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် ပေါ်ပေါက်လေ့ရှိပြီး၊ နယ်ပယ်များအလိုက် မတူညီသော စရိုက်လက္ခဏာများဖော်ပြတတ်ပါသည်။ ယောက်ျား၊ မိန်းမနှင့်ကလေးငယ်များဟာ လုပ်ငန်းမျိုးစုံဖြစ်တဲ့ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ စောင့်ရှောက်ပြုစုခြင်းနှင့်စည်ပင်ပြုစုခြင်း၊ အိမ်တွင်းမှုလုပ်ငန်း၊ ဖျော်ဖြေရေးနှင့်အားကစား၊ သစ်တောလုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း အစရှိသည်တို့ တွင် အသုံးချခံရသည်။ လူတွေဟာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနယ်နိမိတ်ဖြတ်ကျော်စည်း (သို့) နိုင်ငံတွင်း နယ်နိမိတ်များဖြတ်သန်းစဉ် အသုံးချခံရနိုင်ပါသည်။ အလွယ်တကူလူကုန်ကူးခံရဖို့ အကြောင်းအရာများစွာရှိသော်ငြားလည်းပဲ၊ မှတ်ပုံမတင်ထားသောရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေ၊ လူနည်းစုမျိုးနွယ်တွေနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မည့်သူမရှိသော ကလေးငယ်များ အစရှိသည့်အုပ်စုတွေဟာ အသုံးချခံရနိုင်သည့်အန္တရာယ်နှင့်ရင်ဆိုင်ရဖို့ ပိုများပါသည်။ ဆင်းရဲခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ ယောက်ျားမိန်းမခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း၊ ပညာသင်ကြားရေးအခွင့်အလမ်းမရှိခြင်း၊ အရင်းအမြစ်နှင့်မွေးစားရင်းများကို စနစ်တကျမှတ်ပုံတင်မတင်နိုင်ခြင်းများ စသည့်အချက်အလက်တွေဟာလည်း လူကုန်ကူးခံရဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ပိုများစေပါသည်။ လူကုန်ကူးသူတွေဟာ အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ ယောက်ျားမိန်းမ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာရွေးချယ်မှု၊ လူမျိုး၊ လူမျိုးစု(သို့) ဇစ်မြစ်၊ မသန်စွမ်းမှု(သို့) အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို မထောက်ရှုမူတည်ဘဲ မည်သူ့ ကိုမဆို သားကောင်အဖြစ်အသုံးချနိုင်ပါသည်။ အရိုးရှင်းဆုံးအနေနှင့်ဆိုရလျှင် လူကုန်ကူးခံရသူဆိုသည်မှာ လူကုန်ကူးသူတွေရဲ့ ပစ်မှတ်အဖြစ် အသုံးချခံရသူတွေကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အောက်မှာဖော်ပြထားတဲ့ အပိုင်း(၁.၂)အရ၊ ကာကွယ်တားဆီးရေးသဘောတူညီချက်၊ လူကုန်ကူးသူများကို နှိမ်နင်းရေးနှင့်ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး၊ အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးခံရမှုတားဆီးရေးသဘောတူညီချက်များဟာ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပြစ်မှုအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များဖြစ်ပါသည်။

သို့ ပေမဲ့ တစ်ကယ့်လက်တွေ့မှာတော့ အဲဒီလိုပြစ်မှုတွေရဲ့ ကျူးလွန်ခြင်းခံရသူတွေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖို့ အမြဲမလွယ်ကူပါ။ ဘာသာစကား(သို့) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆက်သွယ်ရေးစီမံခေါ်မှုများပါဝင်မှုနှင့်လူကုန်ကူးခံရသူတွေကိုယ်တိုင်အာဏာပိုင်များကို ကြောက်ရွံ့မှု(သို့) မယုံကြည်မှုများ၊ အထူးသဖြင့်ပထမဆုံးထိတွေ့ချိန်တွင် ဖွင့်ဟမပြောဆိုခြင်း စသည့်အချက်တွေဟာ အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။ သူတို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံပေါ်မူတည်ပြီး လူတွေဟာ သူတို့ ကိုယ်သူတို့ လူကုန်ကူးခံရသူတွေ(သို့) အသုံးချခံရသူတွေအဖြစ် စဉ်းစားချင်မှစဉ်းစားမိလိမ့်မည်။ တစ်ချို့ တွေကတော့ သူတို့ရဲ့ သဘောတူညီချက်ရရှိဖို့ အကျပ်ကိုင်ခြိမ်းခြောက်မှု(သို့) လှည့်ဖြားမှုတွေသုံးသော်ငြားလည်း၊ အခြေအနေတွေကို လက်ခံသဘောတူခဲ့တယ်လို့ ပဲယုံကြည်လိမ့်မည်။ ထိုသို့ သောအကြောင်းပြချက်တွေကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသူတော်တော်များများကို ဘယ်တော့မှ မဖော်ထုတ်နိုင်ပါ။

အကြံပြုချက်။ သားကောင်များအဖြစ်လူကုန်ကူးခံရသူတွေ ဟုယူဆသူတွေကိုကုသရေးအတွက်မှတ်ချက်တစ်ခု မိတ်ဆက်ပေးရေး

လူကုန်ကူးခံရသူတွေကို ဖော်ထုတ်ရေးအတွက်ချမှတ်ထားသောနိုင်ငံတော်မူဝါဒများ အာဏာပိုင်များကို အောက်ပါလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုပေးသင့်ပါသည်။ အကယ်၍ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ ကုန်ကူးခံရတယ်လို့ သံသယဖြစ်ရင် အဲဒီသူ(သို့) သူမကို ကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ကနဦးအကူအညီနှင့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းမှား ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။

သူ(သို့) သူမတစ်ဦးဟာ လူကုန်ကူးခံရနိုင်တဲ့အခြေအနေမှာရှိတယ်လို့ သံသယရှိခဲ့သော်၊ အဲဒီသူဟာ လူကုန်ကူးသူတွေရဲ့ သားကောင်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆခြင်းဟာ အလေ့အကျင့်ကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ သောယူဆချက်ဖြစ်တဲ့ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ လူကုန်ကူးသူတွေရဲ့သားကောင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိတယ်ဆိုတဲ့ယူဆချက်ကြောင့်၊ အာဏာပိုင်များအနေနဲ့ သူ(သို့) သူမကို အကူအညီနှင့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလိုအပ်သူအဖြစ် ဆက်ဆံလိမ့်မည်။ အကယ်၍ နောင်ကျရင် ထိုသို့ သော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု မလိုအပ်ဘူး၊ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် မသတ်မှတ်တော့ဘူးဆိုလျှင် ပေးထားသောအကူအညီများ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်ပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ဦးအဖြစ် လက္ခဏာပြသူဟာ အခြားရာဇဝတ်မှုတွေဖြစ်တဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူးလွန်မှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာကျူးလွန်မှုနှင့် ပြန်ပေးဆွဲမှု စသည်တို့ ရဲ့ သားကောင်လဲဖြစ်နိုင်ချေရှိပါသည်။ အကယ်၍ လူတစ်ဦးဟာ လူကုန်ကူးမှုရဲ့သားကောင်မဖြစ်ပဲ အခြားရာဇဝတ်မှုတစ်ခုရဲ့သားကောင်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လျှင်၊ ထိုသူ(သို့) သူမကို ပိုပြီးသင့်လျော်သောအထောက်အပံ့ဝန်ဆောင်မှုဘက်သို့ ပြောင်းလဲပေးနိုင်ပါသည်။ လူကုန်ကူးမှု၏ သားကောင်များဟာ မူလဇစ်မြစ်နိုင်ငံပြင်ပမှာ ဖြစ်နိုင်ပြီး၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နိုင်ငံသား၊ လူမှုရေးရာအဖွဲ့တစ်ခုခုရဲ့အဖွဲ့ဝင်(သို့) နိုင်ငံရေးအမြင်ကြောင့်လည်း မူလဇစ်မြစ်နိုင်ငံမှာ ညဉ့်ဆဲနပ်စ်စက်ခြင်းခံရနိုင်တဲ့ ကြောက်ရွံ့မှုဟာ ကောင်းကောင်းတည်ဆောက်လိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ သော ကိစ္စများတွင် ၎င်းသူတို့ ကို ခိုလှုံခွင့်လုပ်ငန်းစဉ် ဆောင်ရွက်ရေးဆီသို့ ရည်ညွှန်းဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

¹ ဤစာစောင်တစ်လျှောက် သုံးနှုန်းထားသော 'human trafficking' ပေါ်မှာရသည့် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များအတွက်ပြဌာန်းထားသော (Trafficking in Persons Protocol)၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ လူကိုယ်တိုင်ကူးခံရခြင်း 'Trafficking in persons' ကိုညွှန်းဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးမှုများနှင့်ဆက်စပ်သောရာဇဝတ်မှုများ၏အသိပညာပေး

လူကုန်ကူးခံရသူများမဟုတ်ဟု စဉ်းစားခံရသူပုဂ္ဂိုလ်များဟာ အခြားရာဇဝတ်မှုများ၏သားကောင်များဖြစ်နိုင်သည့် အတွက် အကူအညီနှင့်စောင့်ရှောက်မှုများလိုအပ်ကောင်းလိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများကို တာဝန်ယူ ဖော်ထုတ်နေသူများကို ဆက်စပ်သောရာဇဝတ်မှုအမျိုးအစားများကိုသတိပြုမိစေဖို့ နှင့်လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ကိရိယာတန်ဆာပလာများတပ်ဆင်ပေးရပါလိမ့်မည်။

လူကုန်ကူးမှုကြုံတွေ့ ခဲ့ရသူများဟာ ရာဇဝတ်မှု၏သားကောင်များဖြစ်ကြပြီး နိုင်ငံ၏ဥပဒေအရဆောင်ရွက်၍ လိုအပ်သ လိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရပါမည်။ ရာဇဝတ်မှု၏သားကောင်များဖြစ်ခြင်းအပြင် လူကုန်ကူးခံရသူများဟာ သူတို့၏လူ့ အခွင့်အရေးအလွဲသုံးစားမှုကြုံတွေ့ ကြပေမည်။ ပြီးတော့ အခြားသောထိခိုက်နာကျင်မှုများဖြစ်သောရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ(သို့) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဒဏ်ရာ၊ စိတ်ခံစားမှုဆင်းရဲဒုက္ခ၊ ကြုံတွေ့ ခဲ့ရတဲ့အရှက်ခွဲခြင်း(သို့)အမည်းစက်နှင့် စီးပွားရေးအရဆုံးရှုံးမှု အစရှိသည်တို့ ကိုလည်းတွေ့ ကြုံခံစားကြပေလိမ့်မည်။

လူကုန်ကူးသူကိုဖော်ထုတ်၊ ဖမ်းမိ၊ တရားစွဲ(သို့)ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သည်ဖြစ်စေ မဖြစ်စေ၊ ပြီးတော့ လူကုန်ကူးသူနှင့်ကူးခံရ သူကြားမှာ ဆွေမျိုးတော်စပ်မှုရှိသည်၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ကူးခံရသူကိုသားကောင်အဖြစ်စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

ဇယား ၁။ လူကုန်ကူးခံရသူတွေကိုဖော်ထုတ်ခြင်းအတွက် ဒဏ္ဍာရီနှင့်အဖြစ်မှန် ^၂

ဒဏ္ဍာရီ	ဖြစ်ရပ်မှန်	ပိုမိုသိရှိလိုပါက ကြည့်ရန်။
လူကုန်ကူးခံရသူတွေအဖြစ်စဉ်းစားရန် လူတွေဟာ နိုင်ငံတကာနယ်နိမိတ်ကို ဖြတ်သန်းရမည်။	လူကုန်ကူးခြင်းဟာပြည်တွင်းရေး သို့)ပြည်တွင်းလူကုန်ကူးမှုတစ်ခုအဖြစ်ကျော်ကြား တွဲနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏နယ်နိမိတ်အတွင်းလဲပေါ်ပေါက် နိုင်တယ်။	၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိ ပွယ်ဖွင့်ဆိုချက်
အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးငယ်များသာ လျှင်လူကုန်ကူးခြင်းရှိသားကောင်ဖြစ်နိုင် သည်။	လူကုန်ကူးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနနှင့်မီဒီယာ တော်တော်များများဟာ အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေး သူငယ်များ၏လူကုန်ကူးမှု အပေါ်အာရုံစိုက်ထားပါ သည်။ သို့ ပေမဲ့ အမျိုးသားတို့ သည်လည်း အထူးသဖြင့် အတင်းအဓမ္မလုပ်အားပေးနေရာတွင်အမျိုးမျိုးသော အသုံးချခြင်းအတွက် လူကုန်ကူးခြင်းခံနေရပါသည်။	၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိ ပွယ်ဖွင့်ဆိုချက် ၁.၃။ အသုံးချခံရခြင်းပုံစံ မျိုးစုံကိုနားလည် သဘောပေါက်ခြင်း
လူကုန်ကူးခံရသူအားလုံးဟာလိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာတွင်အသုံးချဖို့ အတွက်ကုန်ကူး ခြင်းခံရပါသည်။	လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသုံးချဖို့ အတွက်လူကုန်ကူးခြင်းဟာ လူကုန်ကူးမှုရှိသိသာသောအစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပေမဲ့၊ လူ တွေကို အတင်းအဓမ္မလုပ်အားပေးကျွန်ုပ်စနစ် (သို့) ပုံစံတူအသုံးချမှုများဖြစ်တဲ့ ကျွန်၊ အခိုင်းအစေ၊ ကိုယ် တွင်းအင်္ဂါများဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့် အခြားအသုံးချချက် များအတွက်လဲကုန်ကူးခံရပါသည်။	၁.၃။ အသုံးချခံရခြင်းပုံစံ မျိုးစုံကိုနားလည် သဘောပေါက်ခြင်း

^၂ ဇယားတွင်ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက ' Global Report on Trafficking in Persons '၊ UNODC၊ ၂၀၁၄၊ ' ILO Global Estimate of Forced Labour 2012: Results and Methodology '၊ ILO၊ ၂၀၁၂ နှင့် ' Trafficking in Persons Report 2014 '၊ အမေရိကန် အစိုးရ၊ ပြည်နယ်ဦးစီးဌာန၊ လူကုန်ကူးမှုစောင့်ကြည့်ရေးနှင့်တိုက်ဖျက်ရေးရုံး၊ ၂၀၁၄။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေသောလူအားလုံးဟာလူကုန် ကူးသံရသ့တွေဖြစ်တယ်။	လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသုံးချဖို့ လူကုန်ကူးသံရခြင်းဟာလူကုန် ကုန်ကူးမှု၏အသုံးအများဆုံးနှင့်မြင်နိုင်သောပုံစံ များတစ်ခုဖြစ်ပေမဲ့လိင်လုပ်ငန်းမှာလုပ်ကိုင်နေတဲ့လူအားလုံးဟာတော့လူကုန်ကူးသံရသူတွေမဟုတ်ပါ။တားမြစ်ထားသောနည်းလမ်းများဖြစ်တဲ့အကျပ်ကိုင်ခြိမ်းခြောက်မှု(သို့) လှည့်စားခြင်းစသည်တို့ကိုအ သုံးပြု၍တစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ(အရွယ်ရောက်ပြီးသူ)လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးချဖို့ အ တွက်ကုန်ကူးသံရသူအဖြစ်ပြသခြင်းဖြစ်ပါသည်။	၁.၃။ အသုံးချသံရခြင်းပုံစံ မျိုးစုံကိုနားလည် သဘောပေါက်ခြင်း ၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုညွှန်း ဆိုချက်များ
အထောက်အထားမဲ့ရွှေ့ ပြောင်းနေထိုင် သူတွေအားလုံးဟာလူကုန်ကူးသံရသူတွေ ဖြစ်တယ်။ ပုံမှန်အခြေအနေတွေမှာရှိတဲ့ ရွှေ့ ပြောင်းနေထိုင်သူတွေဟာလူကုန်ကူး သံရသူတွေမဖြစ်နိုင်ပါ။	လူတွေကိုအသုံးချဖို့ အတွက်ပုံမှန်မဟုတ်သောနည်းလမ်းဖြင့်နိုင်ငံတွင်းသို့ ခေါ်သွင်းလာပေမဲ့ပုံမှန်မဟုတ်သော နည်းလမ်းဖြင့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသို့ ဝင်လာသောလူအားဟာ အသုံးချမခံရပါ။ထို့ အပြင်ပုံမှန်လမ်း ကြောင်းဖြင့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသို့ဝင်လာပြီးနေထိုင်သူတွေလည်းပဲလူကုန်ကူးမှုရဲ့ သားကောင်ဖြစ်နိုင်ချေ ရှိတယ်။	၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိ ပြယ်ဖွင့်ဆိုချက် ၂.၂။ လူကုန်ကူးသံရသူတွေ ကိုရှာဖွေဖော်ထုတ် ရာမှာကြုံတွေ့ ရတဲ့ စိန်ခေါ်မှုတွေကိုအ သိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် တင်ပြခြင်း ၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုညွှန်း ဆိုချက်များ
အကြောင်းသိ(သို့)၎င်းတို့ ၏အခြေအနေကို ဝန်ခံလာကြသူတွေကို လူကုန်ကူးမှုရဲ့သားကောင်အဖြစ်မသတ်မှတ်နိုင်ပါ။	လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာသူ(သို့)သူမရဲ့အစကတည်းကအခြေအနေကိုလက်ခံသည်(သို့)အချက်အလက်တွေကိုသဘောတူသော်ငြားလည်းသူ(သို့)သူမကိုလူကုန် ကုန်ကူးမှုရဲ့သားကောင်အဖြစ်သတ်မှတ်နိုင်ချေရှိတယ်။ ကလေးတစ်ယောက်ဆီကရရှိတဲ့သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဟာအမြဲတမ်းအကျိုးမဝင်ပြီး၊အကယ်၍လူကြီးတစ်ယောက်ဆီက အကျပ်ကိုင်ခြိမ်းခြောက်(သို့)လိမ်ညှာပြီးရခဲ့လျှင် အဲ့ဒီခွင့်ပြုချက်ဟာလည်းအကျိုးမဝင်ပါ။	၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိ ပြယ်ဖွင့်ဆိုချက် ၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုညွှန်း ဆိုချက်များ
လူကုန်ကူးသူတွေနှင့်ဆွေမျိုးတော်စပ်သူများ(သို့)ပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများကို လူကုန်ကူးသံရသူတွေအဖြစ်မစဉ်းစားနိုင်ပါ။	လူကုန်ကူးသံရနိုင်သူတွေကို သူငယ်ချင်း(သို့)ဆွေမျိုးတစ်ယောက်ယောက်ကလူကုန်ကူးသံရတဲ့အခြေအနေသို့ ရံဖန်ရံခါပို့ ဆောင်တတ်ပါသည်။ မင်္ဂလာဆောင်ခြင်း(သို့) အခြားထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းအားဖြင့်လည်းလူကုန်ကူးသူတွေကထိန်းချုပ်တတ်ပါသည်။ ရိုးကျိုးလွန်းခြင်း ဖြင့်(သို့) အတင်းအကြပ်မင်္ဂလာဆောင်စေခြင်း ဟာလည်းပဲ ကျွန်ုပ်တို့စေခြင်းသဘောတရားထဲမှာပါဝင်ပါသည်။၃	၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုညွှန်း ဆိုချက်များ
ကိုယ့်ရဲ့ဘဝဟာ အရင်ကထက်စာရင်ပိုပြီး လွယ်ကူလာခြင်း(သို့)စီးပွားရေးအခြေအနေတိုးတက်လာခြင်းလို့ ခံယူထားသူတွေဟာလူကုန်ကူးသံရသူတွေမဖြစ်နိုင်ပါ။	လူကုန်ကူးသံရရင်လူတစ်ဦးဟာပိုပြီးဝင်ငွေရှာနိုင်(သို့)သက်တောင့်သက်သာဘဝရသော်ငြားလည်းပဲထိုသူဟာ လူကုန်ကူးခြင်းရဲ့သားကောင်ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါသည်။အလွှာသုံးစားလုပ်ခံရခြင်းကိုမှန်မှန်ကန်ကန်စိစစ်ရမည်။	၂.၂။ လူကုန်ကူးသံရသူတွေ ကိုဖော်ထုတ်စဉ်ကြုံတွေ့ ရသောအခက်အခဲများ ၃.၃။ လူကုန်ကူးမှုညွှန်း ဆိုချက်များ

^၃ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သောကျင့်ထုံးများဝေဟာရကို ‘ ၁၉၅၆ Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade, and Institutions and Practices Similar to Slavery (Supplementary Convention) ’ ၏အပိုင်း ၁.၃ တွင်ဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း။ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

၁.၂။ လူကုန်ကူးမှုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်

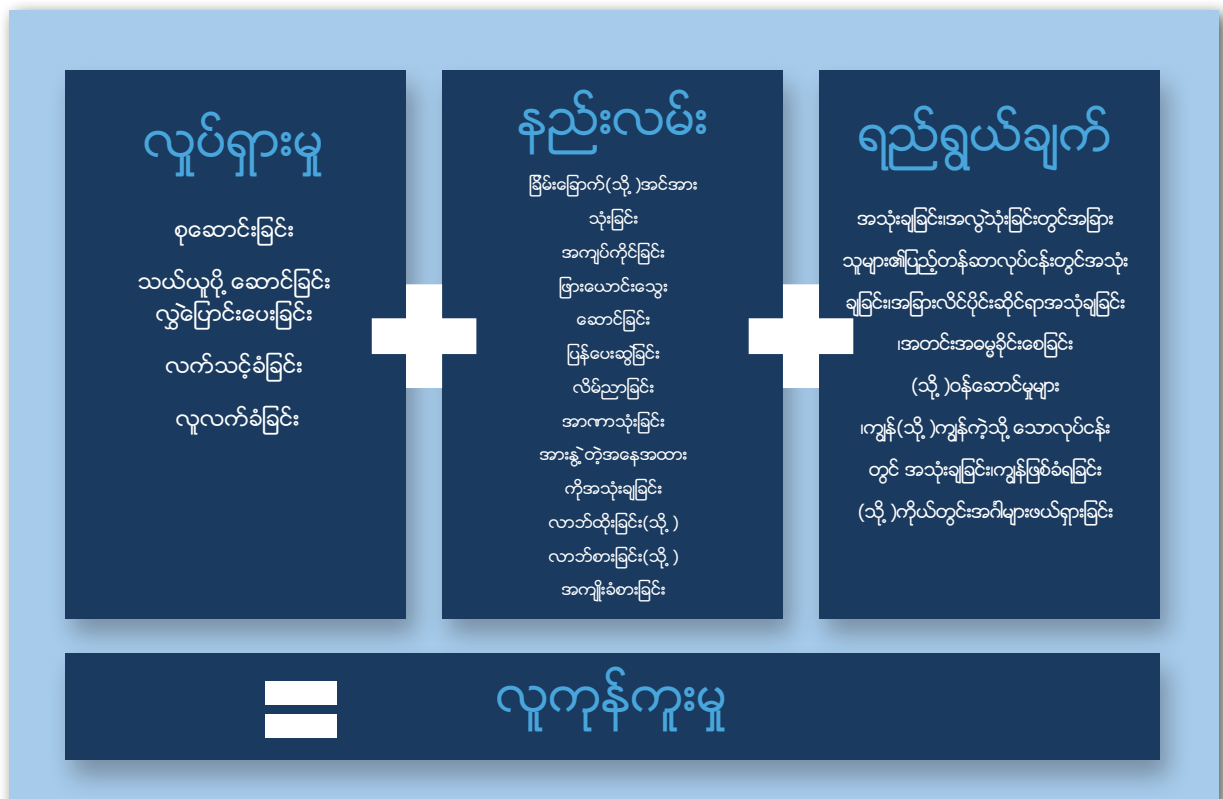
လူကုန်ကူးမှုဥပဒေပြဌာန်းချက်(Trafficking in Persons Protocol)ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုကတော့ လူကုန်ကူးခံရသူတွေကို သူတို့ ၏လူ့ အခွင့်အရေးအပြည့်အဝလေးစားခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် ကူညီရန်ဖြစ်ပါသည်။^၄ ဤပြဌာန်းချက်အရ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေနှင့် ထိုသို့ သောအကူအညီနှင့်ကာကွယ်မှုလိုအပ်သူများကို ရှာဖွေရန်လိုအပ်ပါသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ဦးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအစိုးရတွေအနေနှင့် ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုရဲ့ ဥပဒေရေးရာအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ လူကုန်ကူးမှုဆိုသည်ကို နားလည်ဖို့ လိုပါသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ရာဇဝတ်မှုရဲ့အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို လူကုန်ကူးမှုဥပဒေပြဌာန်းချက်၏ ဆောင်းပါး ၃(က)တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

လူကုန်ကူးမှုဆိုသည်မှာ

ခြိမ်းခြောက်၍ဖြစ်စေ(သို့)အင်အားသုံး၍ဖြစ်စေ(သို့)အခြားအကျပ်ကိုင်မှုများဖြစ်သောပြန်ပေး ဆွဲခွဲငှား ဖြားယောင်းသွားဆောင်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ(သို့)အားနွဲ့ နေတဲ့အချိန်(သို့)မက်လုံးပေးခြင်း(သို့)လာဘ်ယူခြင်း (သို့)အခြားတစ်ယောက်ဖြင့် ဖြားယောင်း၍ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ကျိုးအတွက်အသုံးချရန်လူစုဆောင်းခြင်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း၊လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ လက်သင့်ခံခြင်း(သို့)လက်ခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အသုံးချခြင်း၊ အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်းမှာ၊ အနည်းဆုံး အဆင့်မှာ အခြားသူများ၏ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်လုပ်ခိုင်းခြင်း(သို့)အခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသုံးချခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မလုပ် အားပေး (သို့)ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ကျွန်(သို့)ကျွန်ကဲ့သို့ သောဝန်ဆောင်မှုများ၊ ကျွန်ဖြစ်ခံခြင်း(သို့)ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါများ ဖယ်ရှားရေးတို့ ပါဝင်သည်။

အောက်ပါဇယား(၁)တွင် အရွယ်ရောက်သူများကို ကုန်ကူးမှု၏ရာဇဝတ်မှုတွင်ပါဝင်ရမည့် အချက်သုံးချက်ကိုဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၁။ လူကုန်ကူးခြင်း၏အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွင့်ဆိုချက်၏အဓိကအချက်များ။^၅

^၄ လူကုန်ကူးမှုပြဌာန်းချက်မှ ဆောင်းပါး ၂(ခ) ကိုကြည့်ပါ။

^၅ ရင်းမြစ်။ လူကုန်ကူးမှုကိုကျူးလွန်သူများအတွက်ပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်(Bali Process)၊ ၂၀၁၄၊ စာမျက်နှာ ၅။

ပြဌာန်းချက်ဆောင်းပါး ၃(ခ)အရ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော နည်းလမ်းများကိုသုံးပြီး လူကုန်ကူးခံရသူတစ်ဦး၏ သဘောတူညီချက်ယူထားလျှင် တရားမဝင်ပါ။ ဆောင်းပါး ၃(ဂ) နှင့် (ဃ) အရ ၁၈ နှစ်အောက်ငယ်သောကလေးများအတွက် ဖော်ပြထားသော နည်းလမ်းများအတွက် သက်သေပြစရာမလိုပါ။^၆

ကျင့်ဝတ်ပြဌာန်းချက်ဟာ လူကုန်ကူးမှုပြဿနာကိုရင်ဆိုင်ဖို့ ပထမဆုံးသော နိုင်ငံတကာအဆင့် ကိရိယာမဟုတ်ပါ။ သို့သော်ပင် ဒါဟာယနေ့ထိ ထိရောက်ပြည့်စုံဆုံးအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်ပြီး၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေနှင့် အမျိုးသားရေးဥပဒေတွင် ရာဇဝတ်မှုကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန်အားထားသော နိုင်ငံတကာအဆင့်အဓိကကိရိယာဖြစ်တယ်။ ဆောင်းပါး(၃)ရှိအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်က လူကြီးနှင့်လူငယ်များသည်လည်း လူကုန်ကူးခံရနိုင်ချေရှိသည်ဆိုသည့်နားလည်မှုကို စံသတ်မှတ်ရန် ထောက်ပံ့ထားပြီး၊ အဲဒီအလွဲသုံးစားလုပ်ခံရခြင်းမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသုံးချမှုမဟုတ် အခြားသောအလွဲသုံးစားမှုမျိုးစုံလည်း ပါဝင်ပါသည်။^၇ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင်ပါဝင်သော အလွဲသုံးစားပုံစံများတွင် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း(သို့) ဝန်ဆောင်မှုများနှင့်ကျွန်ုပ်တို့(သို့) ထိုကဲ့သို့ သောဝန်ဆောင်မှုများ(နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင်ပြဌာန်းထား)၊ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်း အင်အားစွမ်းအားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဒီစာရင်းဟာ အလွဲသုံးစားလုပ်ခံရခြင်းကိုစဉ်းစားဖို့ အနည်းဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်ဖြစ်ပေ မှဲ့၊ အလွဲသုံးစား/အသုံးချခြင်းပုံစံသစ်များကိုလည်း လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင်ဖြည့်စွက်ဖို့ အခွင့်အရေးပေးထားပါ သည်။

လူကုန်ကူးမှု၏နိုင်ငံတကာဥပဒေကို ဘာသာပြန်ရာတွင် နည်းမျိုးစုံရှိပါသည်။ အချို့ ချဉ်းကပ်မှုကတော့ လူကုန်ကူးမှုဟာ လူတစ် ယောက်ကို အသုံးချခံရဖို့ ပို့ဆောင်ခံရခြင်းလုပ်ရပ်(စုဆောင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်၊ ပြောင်းရွှေ့လက်သင့်ခံ(သို့) လက်ခံရရှိခြင်း) အဖြစ် အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်းကိုမထည့်ပဲစဉ်းစားပြီး၊ အခြားသူများကတော့ အထက်ပါရာဇဝတ်မှုကို ဖြစ်စဉ်နှင့်အဆုံးရလဒ် နှစ်ခုလုံး ပေါင်းစဉ်းစားပါသည်။ ဥပမာ- အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်၏တင်းကျပ်သော စာသားအနက်က အကြံပြုထားသည်မှာ လူရှားမှုဟာ ကုန် ကူးမှုတစ်ခုတည်းအတွက်မဟုတ်ပါ။ သို့ပေမဲ့ ကုန်ကူးမှုအတွက် လူရှားမှုကို မထည့်သွင်းပဲစဉ်းစားလျှင် အထက်တွင်ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ် သော အလွဲသုံးစားလုပ်ခံရခြင်းပုံစံများမှ လူကုန်ကူးမှုကိုခွဲခြားရန် ခက်ခဲလာပါသည်။ ဥပမာ-အခြားနိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ဖွင့်ဆို ထားသော အတင်းအကျပ်ခိုင်းစေမှု၊ ၎င်းအပြင် နိုင်ငံများကြားတွင် အတိအလင်းပြဌာန်းထားသော အမျိုးသားဥပဒေတွင် အလွဲသုံး စားလုပ်ခြင်းများဟာ ပုံစံမတူပါ။ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင်လူကုန်ကူးမှုနှင့်ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားမှောင်ခိုခြားတရားဝင်ခြားနားမှုရှိပါတယ်။^၈ တကယ့်လက်တွေ့မှာတော့၊ အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးမှုဟာ နိုင်ငံများနယ်နိမိတ် ကြားဖြစ်ပေါ်သောအခါ လူတစ်ယောက်ဟာ မှောင်ခိုစစ်ဆေးရေးတွင်ပါဝင်လျှင် ၎င်းလူကိုလူကုန်ကူးခံရသူ(သို့) ရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားအဖြစ်ခွဲခြားပြီးပြောရန်ခက်ခဲပေလိမ့်မယ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းလူဟာမှောင်ခိုရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား နှင့် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် နှစ်မျိုးလုံးဖြစ်နိုင်ချေရှိသည်။^၉ လူ မှောင်ခိုရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားတွေဟာ လမ်းခရီးတွင်(သို့) ၎င်းတို့ ဦးတည်ရာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိသောအခါ လူကုန်ကူးမှုရှိသားကောင်(သို့) အခြားမျိုးစုံသောခေါင်းပုံဖြတ်မှုခံရဖို့ မြင့်မားတဲ့အနေအထားမှာရှိသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတွေဟာ အုပ်စုတစ်စုကိုမှောင်ခိုသွင်းခြင်း၊ အခြားအုပ်စုကိုလူကုန်ကူးခြင်းဖွင့်ပြမှုနှစ်ခုလုံးကို တစ်ပြိုင်နက်တည်းကျူးလွန်နိုင်ချေရှိသည်။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတွေဟာ လူမှောင်ခိုသွင်းသူတွေနှင့် ကိုယ့်ဆန္ဒအလျောက်သဘောတူညီချက်ယူပေမဲ့၊ ၎င်းတို့ အနေနှင့်လူကုန် ကူးမှုရှိသားကောင်၊ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းနှင့်အခြားပုံစံတွေဖြစ်တဲ့ ငွေညစ်အလွဲသုံးစားမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာစော်ကားမှု၊ မုဒိမ်းမှု(သို့) နိပုဏကျခံရခြင်းတို့ ဖြစ်ဖို့ မြင့်မားသည်။

အကြံပြုချက်။ အားနွဲ့သောအုပ်စုတွေ ကြားမှလူကုန်ကူးခံရနိုင်တယ်လို့ ယူဆတဲ့သူတွေကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ပါ။

ခါးပုံဖြတ်ခံရခင်၊ လူကုန်ကူးခံရသူတွေကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်အရမ်းခက်ခဲပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေနှင့်၎င်းတို့ရှိပေါ်လစီတွင်အားနည်းချက်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကြားမှလူကုန်ကူးခံရနိုင်တယ်လို့ယူဆတဲ့သူတွေကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖို့အာဏာပိုင်တွေကိုအထောက်အကူပြုနိုင်တဲ့ကာကွယ်တားဆီးရေးပြဌာန်းချက်များတည်ဆောက်ပါ။

^၆ 'Policy Guide on Criminalizing Trafficking in Persons', ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်၊ ၂၀၁၄၊ စာမျက်နှာ ၄-၅ ကိုကြည့်ပါ။
^၇ ၁၉၀၄၊ ၁၉၀၈ နှင့် ၁၉၃၃ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်များက အမျိုးသမီးများနှင့်မိန်းကလေးငယ်များကို ပြည်တန်ဆာလုပ်ငန်းအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနယ် နိမိတ်ဖြတ်ကျော်ပြီးကူးပြောင်းခြင်းကို အာရုံစိုက်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၄၉ ကွန်ဗင်းရှင်းကတော့ အမျိုးသမီးများနှင့်မိန်းကလေးငယ်များသာမက လူတိုင်းဆိုတဲ့စကားလုံးကို ထည့်သွင်းပြီး လူကုန်ကူးမှုနှင့်အခြားလိင်လုပ်ငန်းအတွက်အသုံးပြုခြင်းကို ဖိနှိပ်ခြင်းဆိုပေမဲ့၊ 'Palermo Protocol' ကတော့ လိင်လုပ်ငန်းနှင့်မဆက်နွှယ် ထားသော ပထမဆုံးသောလူကုန်ကူးမှုကို အာရုံစိုက်ထားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကိရိယာဖြစ်တယ်။
^၈ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကိုခိုင်းခြင်းဆိုသည်မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဟာ နိုင်ငံသား(သို့) အမြဲတမ်းနေထိုင်ခွင့်မရှိသောနိုင်ငံတစ်ခုထဲသို့ တရားမဝင် ဝင်ရောက်တဲ့အခါ ၎င်းသူ့ဆီက ဘဏ္ဍာရေး(သို့) အခြားစာပညာအကျိုးကျေးဇူးရလိုခြင်းမှာ ဝယ်ယူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤပြဌာန်းချက်ဟာ 'Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime' ရဲ့ ဆောင်းပါး ၃ တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။
^၉ လူကုန်ကူးမှုနှင့်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားခိုင်းသွင်းခြင်းကြား တရားဝင်ခြားနားမှုအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ 'see Policy Guide on Criminalizing Trafficking in Persons', ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်၊ ၂၀၁၄၊ စာမျက်နှာ ၈-၉ နှင့် 'Policy Guide on Criminalizing Migrant Smuggling', ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်၊ ၂၀၁၄၊ စာမျက်နှာ ၉-၁၀ ကိုဖတ်ပါ။

လူမှောင်ခိုသွင်းတဲ့လမ်းခရီးရဲ့ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေဟာ လူတွေအစကရွေးချယ်ထားတဲ့အဓိပ္ပါယ်ရှိသောလမ်းခရီးက နေသွေဖည်စေပါသည်။^{၁၀} ဥပမာဆိုရလျှင်၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတွေ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ကြိုတွေ့ရ တဲ့ အန္တရာယ်ရှိသောအနေအထားဟာ လူကုန်ကူးသူတွေအပေါ်မှာ မှီခိုအားထားစေနိုင်ချေရှိပြီး၊ ကြိုတွေ့နေရတဲ့အခြေ အနေတွေကိုမငဲ့ညှာနိုင်ပဲ အဲဒီလမ်းခရီးကိုဆက်လျှောက်ရတဲ့အခွင့်အလမ်းသာရှိသည်။ အဲဒီလိုအခြေအနေပေါ်မူတည် ပြီး လမ်းတစ်လျှောက်ကြိုတွေ့ရတဲ့လူတွေဟာ ၎င်းသူတို့ကို လူကုန်ကူးခံရသူလို မစဉ်းစားပဲ မှောင်ခိုရွှေ့ပြောင်းအလုပ် သမားတွေလို ပဲစဉ်းစားလိမ့်မည်။ လူကုန်ကူးမှုကိုအတည်ပြုဖို့ ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုလိုအပ်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရပြီးမှဖော်ထုတ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ အာဏာပိုင်များအနေနှင့်မှောင်ခိုရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကြားတွင် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ရန် လူကုန်ကူးမှုညွှန်းကိန်းများကိုကြည့်ရမည်။

၁.၃။ အသုံးခံရခြင်းပုံစံများကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသူအများစုကို ၎င်းတို့ ခေါင်းပုံဖြတ်/အသုံးချခံရသောအခါမှသာလျှင် ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ထိုအတွက် ကြောင့်အသုံးချခံရခြင်းပုံစံမျိုးစုံကိုနင်ငံတကာဥပဒေတွင်ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်းနားလည်သဘောပေါက်ဖို့လိုအပ်ပါ သည်။ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းသက်သေအထောက်အထားသည်လူကုန်ကူးခံရ နှင်ချေရရှိတယ်လို့ ယူဆချက်ကိုထောက်ခံဖို့ အထူးတလည်အသုံးဝင်ပါသည်။

နိုင်ငံအများစုတွင်ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းအတွက်လူကုန်ကူးခြင်းကိုသိသာထင်ရှားသောအာရုံစိုက်မှုကိုပေးထားပါသည်။ အမျိုး သမီးများနှင့်အရွယ်မရောက်သေးသူများလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအသုံးချခံရခြင်းသည် ကမ္ဘာအနှံ့ဖြစ်ပေါ်နေသောအဓိကပြဿနာဖြ ဖ်ပေမဲ့အခြားအသုံးချခံရခြင်းများကိုနားလည်ဖို့ အရေးကြီးပါသည်။

အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း (သို့) ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်း

၁၉၃၀ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားသမဂ္ဂ(ILO) 'Forced Labour Convention'အရ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း(သို့) ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းမှာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို ပြစ်ဒဏ်တစ်ခုခုနှင့်ခြိမ်းခြောက်၍ အလုပ်အားလုံး(သို့)ဝန်ဆောင်မှု ပေးခိုင်းခြင်းနှင့်အဲဒီအလုပ်တွေအတွက် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်ဟာကိုယ့်အဆန္ဒအလျောက် သဘောမပါပဲလုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။^{၁၁} 'Menace' ကိုဘာသာပြန်ရလျှင် လုပ်ရှင်မှရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကျပ်ကိုင်ခြင်းကို ထည့်သွင်းဆိုလိုပါသည်။^{၁၂} ဥပမာဆိုရလျှင်၊ အလုပ်သမားများ၏ရာထူးတိုင်းမြှင့်ခြင်းအခွင့်အလမ်း၊ နေရာအပြောင်းအရွှေ့ အလုပ်သမားချခန့် ခြင်း(သို့) အိုးအိမ်ပေးခြင်းစသည်တို့ ကိုငြင်းဆန်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။^{၁၃} အတင်းအဓမ္မ(Involuntariness)လည်းပဲ အတင်းအကျပ်အလုပ် လုပ်ကိုင်စေခြင်းကိုဖော်ထုတ်ရန်အတွက်အရေးကြီးပါသည်။ အလုပ်သမားက သူ့ ရဲ့သဘောတူခွင့်ပြုချက်မပေးလျှင် အလုပ်သမားကို အတင်းအဓမ္မဖြစ်စေပြီး၊ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်ပါသည်။

ကလေးအလုပ်သမားနှင့်ကလေးအလုပ်

၁၉၇၃ ILO သဘောတူညီချက်အရ လုပ်ငန်းခွင်သို့ ဝင်ရောက်ဖို့ အနိမ့်ဆုံးအသက်အရွယ်သတ်မှတ်ချက်ကအ သက်ဝန်ဆောင်မှုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ၎င်းသူအတွက်ကျန်းမာရေးနှင့်ဘေးကင်းမှုကိုအန္တရာယ်ဖြစ်စေသော(သို့) သူ/သူမ၏ပညာရေးကိုအဟန့် အတန်းဖြစ်စေသော၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာရေးနှင့်လေ့ကျင့်မှုကို အဟန့် အတားဖြစ်စေသော မည်သည့်အလုပ်(သို့)ဝန်ဆောင်မှုကိုလုပ်စေလျှင် ကလေးအလုပ်သမားလို သတ်မှတ်သ သည်။ ကျန်းမာရေး/ဘေးအန္တရာယ်ကင်းမှုကို(သို့)၎င်းသူတို့ ၏ပညာရေးအခွင့်အလမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ညှိနှိုင်းစ ရာမလိုသော ကလေးအလုပ်(Child Work)နှင့်ကလေးလုပ်သား(Child Labour)ဟာ ခြားနားပါသည်။

^{၁၀} လူကုန်ကူးမှုသဘောတူညီချက်မှာပါရှိတဲ့ဖြစ်မနေကာကွယ်ပေးရေးပြဌာန်းချက်များ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်း နှင့်လေကြောင်းလမ်းဖြင့်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများကိုမှောင်ခိုတင်သွင်းမှုသဘောတူညီချ က်(Smuggling of Migrants Protocol)တွင်ပါဝင်သည်။

^{၁၁} အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း (ILO)၏အတင်းအကျပ်ခိုင်းစေခြင်းအဓိပ္ပါယ်ကို 'Protocol to the Forced Labour Convention' မှ ဝါဒကိုလက်ခံပြီးနောက် ၂၀၁၄ တွင်ပြန်လည်၍အသက်သွင်းသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ ချုပ်ညီလာခံ၊ 'Text of the Protocol to the Forced Labour Convention'၊ ၁၉၃၀၊ ယာယီမှတ်တမ်း ၉(က)၊ အပိုင်း ၁၀၃၊ ဂျီနီဗာ၊ ၂၀၁၄၊ စာစောင် ၁(၃)။

^{၁၂} ILO ကွန်ဗန်းရှင်းများနှင့်အကြံပြုချက်များ၏အသုံးချမှုများအပေါ် ကွမ်းကျင်သူများ၏အစီရင်ခံစာ၊ အစီရင်ခံစာ III (အပိုင်း ၁က)၊အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သ မားအဖွဲ့ ချုပ်ညီလာခံ၊ ၉၀ ကြိမ်မြောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ၊ ဂျီနီဗာ၊ ၂၀၀၂။

^{၁၃} အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှုများဖျက်သိမ်းရေး (Abolition of forced labour) 'Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations' ၏အထွေထွေစစ်တမ်း၊ ILC ၆၅ ကြိမ်မြောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ၊ ဂျီနီဗာ၊ ၁၉၇၉၊ စာပိုဒ် ၂၁(နောက်ကျတော့)၊ အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေမှုများပပျောက်ရေး၊ ၁၉၇၉ အထွေထွေစစ်တမ်း။ ထို့အပြင် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှုများလုံးဝ ဖယ်ရှားပစ်ရေး (Eradication of forced labour)၊ ၂၀၀၇ အထွေထွေစစ်တမ်း၊ စာပိုဒ် ၃၇။

ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သောအလေ့အကျင့်များ

ကျွန်ုပ်တို့ဟာ လူ့ အသုံးချခြင်း၏အစွန်းရောက်ဆုံးပုံစံအဖြစ်မှတ်ယူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှလွတ်မြောက်ခြင်းကို နိုင်ငံများအနေနှင့် ဘယ်သောအခါမှ ရုပ်သိမ်းလို့ မရနိုင်တဲ့အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအနည်းစုများထဲမှတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့၊ နိုင်ငံများအနေနှင့်ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ ဘယ်လိုအချိန်အခါမျိုးမှမရှိပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့သဘောတူညီချက် (Slavery Convention) လို့ ကျော်ကြားတဲ့ ၁၉၂၆ တွင်ပြဌာန်းခဲ့တဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ရောင်းဝယ်ရေးနှင့်ကျွန်ုပ်တို့ကိုပျောက်ရေးသဘောတူညီချက် (Convention to Suppress the Slave Trade and Slavery) တွင် ပထမဆုံးအကြိမ်ဖော်ပြထားသည်။ ဖော်ပြထားသည့်အချက်ကတော့၊ လူတစ်ယောက်၏ အခြေအနေ၊ အနေအထားက ၎င်း၏အခွင့်အာဏာအားလုံးကို ၎င်းကိုပိုင်ဆိုင်သူ၏လက်အောက်သို့ ထည့်သွင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။^{၁၄} အချုပ်မှာတော့၊ ကျွန်ုပ်တို့ခြင်းဟာ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အစဉ်အလာအရကျွန်ုပ်တို့ခြင်းကိုဖော်ပြထားသော အခွင့်အာဏာအားလုံးပိုင်ဆိုင်သူကိုလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဟာ မျက်မှောက်ကျွန်ုပ်တို့တစ်ခုလိုအရာထိစဉ်းစားကြပါသည်။ 'Slavery Convention' တွင်ထည့်သွင်းထားသော ကျွန်ုပ်တို့ခြင်း၏အချို့ အရေးပါတဲ့အချက်တွေကတော့ အာဏာပိုင်များအနေနှင့်ခံရသူ၏ နာမည်၊ ဘာသာ၊ အိမ်ထောင်(သို့) လိင်ဆက်ဆံရေးနှင့် သူ/သူမ၏မျိုးဆက်ရဲ့ ကြံ့ခိုင်မှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။^{၁၅} ကျွန်ုပ်တို့ထဲမှာ ကျွန်ုပ်တို့ခံရသူ၏ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ(သို့) သူ/သူမ၏ဘဝကိုရပ်တည်နိုင်ဖို့ စိတ်ပိုင်းစွမ်းရည်ကျဆင်းမှုလည်း ထည့်သွင်းပါသည်။^{၁၆}

အကြံပြုချက်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုဖော်ထုတ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့ခြင်းကို မျက်မှောက်အခြေအနေထက်ကျူးလွန်သည့် သူ/သူမ၏ကျွန်ုပ်တို့ခံရသူကြားတည်ရှိသော ဆက်ဆံရေးအားဖြင့်မှတ်သားသည်။ အာဏာပိုင်များအနေနှင့် လူတစ်ယောက်ဟာသက်တောင့်သက်သာနေနေတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ဘဝမှာရှိနိုင်ပေမဲ့၊ အခြေခံပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချနိုင်တဲ့အခွင့်အာဏာမရှိဘူးဆိုသည်ကိုနားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သောကျင့်ထုံးနည်းကို ၁၉၅၆ ကျွန်ုပ်တို့၊ ကျွန်ုပ်တို့ရောင်းဝယ်ရေးနှင့်ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သော ကျင့်ထုံးနည်းများနှင့်ရိုးရာဓလေ့များပျောက်ရေးအတွက် နောက်ဆက်တွဲသဘောတူညီချက်(Supplementary Convention)နှင့် တားမြစ်ထားပါ သည့်။ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သောကျင့်ထုံးများနှင့်ရိုးရာဓလေ့များဆိုသည်မှာ ပိုင်ဆိုင်မှုရှုထောင့်ပါဝင်သော လူသားဆက်ဆံရေးကို ခေါင်းပုံဖြတ်ပြီး၊ ဥပဒေနှင့်မဟုတ်၊ ဓလေ့ရိုးရာနှင့်လူမှုရေးအလေ့အကျင့်နှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အထူးအနေနှင့်တော့၊ နောက်ဆက်တွဲသဘောတူညီချက်က ကျွန်ုပ်တို့ ကဲ့သို့ သောကျင့် ထုံးများနှင့် ဓလေ့ရိုးရာကို အောက်ပါအသွင်ညွှန်းဆိုပါသည်။

ကြွေးမြီနှောင်(ဆောင်းပါး၁(က))၊ အကြွေးပေးဆပျရန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအနေနှင့်အကြွေးအစားဝန်ဆောင်မှုပေးရန်(သို့) ၎င်းလက်အောက်တွင်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကိုအကြွေးအဖြစ်ဆက်သရန်စသည့်ကတိခံဝန်ချက်မှ ပေါ်ပေါက်လာသော အခြေအနေ(သို့) အဆင့်အတန်း၊ ၎င်းဝန်ဆောင်မှုများ၏တန်ဖိုးကို အကြွေးကြေးအေးရန်မျှတစွာမကျင့်သုံး(သို့) ဝန်ဆောင်မှုအချိန်မကန့်သတ်ထားလျှင်၊ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင်၊ ကြွေးမြီနှောင်ဆိုသည်မှာ လူတစ်ယောက်ဟာအကြွေးပေးဆပျရန်ဝန်ဆောင်မှုပေးသော်ငြားလည်း ၎င်းကြွေးမြီမှာဘယ်တော့မှပေးဆပ်လို့ မကုန်နိုင်ပါ။

အကြံပြုချက်။ အင်းအဓမ္မလက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးခြင်းကိုဖော်ထုတ်ခြင်း

ကြွေးမြီနှောင်သည် လူကုန်ကူးခံရသူအများစုကြိုတင် ရသောအရာဖြစ်သည်။ ကြွေးမြီနှောင်တစ်ခုရဲ့အခြေအနေကို အကန့် အသတ်မရှိနိုင်သော အကြွေးတစ်ခုရှိပြီး၊ ဘယ်လိုအလုပ်မျိုး(သို့) ဝန်ဆောင်မှုနဲ့ မပေးဆပ်နိုင်သောအကြွေးဖြင့် ဖော်ထုတ်နိုင်ချေရှိသည်။ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူအများစုသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရတဲ့အနေအထားမှာရှိတဲ့ ကြွေးမြီနှောင်တစ်ခုကို လုပ်အား(သို့) ဝန်ဆောင်မှုများဖြင့်ပေးဆပ်ရန် ကြိုးစားခြင်းအဖြစ် ကျယ်ပြန့်စွာနားလည်ပါသည်။

^{၁၄} ကျွန်ုပ်တို့ရောင်းဝယ်ရေးနှင့်ကျွန်ုပ်တို့ခြင်း ပျောက်ရေးသဘောတူညီချက်၊ ' 60 League of Nations Treaty Series 253 ' စက်တင်ဘာ ၂၅ ၁၉၂၆၊ မတ်လ ၉ ၁၉၂၇ တွင်အကျိုးဝင်သည်။ (ကျွန်ုပ်တို့သဘောတူညီချက်)။

^{၁၅} ဥပမာ၊ 'Prosecutor v. Kunarac, Kovac and Vuković' အမှု IT-၉၆-၂၃-T နှင့် IT-၉၆-၂၃/၁-T၊ ယခင်ယူဂိုဆလားဗီးယားအယူခံကုန်သည်ကြီးများအ သင်းအတွက် နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာခုံရုံး၊ ဇွန် ၁၂ ၂၀၀၂။

^{၁၆} ဥပမာ၊ ' Bellagio-Harvard Guidelines on the Legal Parameters of Slavery '၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ဥပဒေရေးရာသတ်မှတ်ချက်များပေါ်သုတေသနကွန်ယက်၊ ၂၀၁၂။

- Serfdom (ဆောင်းပါး ၁(ခ))၊ ဆိုလိုသည်မှာ၊ မြေငှားတစ်ယောက် ဥပဒေ၊ ဓလေ့ထုံးစံ(သို့) သဘောတူချက်လုပ်ခြင်းအား ဖြင့်နေထိုင်ရပြီး၊ ၎င်းမြေပေါ်တွင် လုပ်အားပေးခြင်းဖြင့်မြေပိုင်ရှင်ကို အကန့် အသတ်ရှိသော အကျိုးပြုခြင်း၊ ပေးရသောလုပ် အားအတွက် ဆုချီးမြှင့်မှုရှိသည် မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မြေငှားသူ၏အဆင့်အတန်းကို မပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း စသည့်အခြေအနေ တို့ဖြစ်သည်။
 - အဖွဲ့ အစည်းနှင့်ကျင့်ထုံးများ(ဆောင်းပါး ၁(ဂ)) နည်းအားဖြင့်။
- “(i) အမျိုးသမီးတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုငြင်းဆိုခွင့် မပေးပဲ ငွေသားနှင့်ဖလှယ်ခြင်းအားဖြင့်(သို့) မိဘများ၊ အုပ်ထိန်းသူ၊ မိသားစု(သို့) အခြားလူတစ်ယောက်(သို့) အဖွဲ့ကိုမလွန်ဆန်နိုင်သောကြောင့် မင်္ဂလာဆောင် ပေးရန်ကတိပေးခံရခြင်း(သို့) ဆောင်ပေးခံရခြင်း။(သို့)
- (ii) အမျိုးသမီး၏ခင်ပွန်းသည်၊ ခင်ပွန်းသည်၏မိ သားစု(သို့) မျိုးနွယ်စုအနေဖြင့် ၎င်းသူမကိုအခြား လူတစ်ယောက်သို့ ငွေတန်ဖိုးဖြင့်လွှဲပြောင်းပေး ခြင်း(သို့))
- (iii) ခင်ပွန်းသည်ဆုံးသွားသောအမျိုးသမီးတစ်ဦး ကို အခြားလူတစ်ယောက်က အမွေဆက်ခံရရှိခြင်း။

အကြံပြုချက်။ အတင်းအဓမ္မလက်ထပ် ထိမ်းမြားပေးခြင်းကိုဖော် ထုတ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ဆက်တွဲသဘောတူညီချက်မူအတည် ပြုကတည်းက(အမျိုးသမီးများ၏အတင်းအဓမ္မ လက်ထပ် ထိမ်းမြားပေးခြင်းကိုဖော်ထုတ်ဖို့သာလျှင်)။ယောကျာ်း ငလေးများနှင့် လူကြီးများလည်းအတင်းအဓ မ္မထိမ်းမြားပေးကြောင်းကိုကျယ်ပြန့်စွာအသိအမှတ်ပြု လာကြသည်။အတင်းအဓမ္မထိမ်းမြားပေးခြင်း နည်းမျိုးစုံ ကိုတိုက်ဖျက်ရန်ပြဌာန်းထားသောဥပဒေကိုကျားမခွဲခြား ပဲတန်းတူသုံးခြင်းဖြင့်အကျိုးသက် ရောက်မှုရှိမည်။

- ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် ကလေးငယ်များရောင်းချခြင်း(ဆောင်းပါး၁(ဃ))^{၁၇} တနည်းအားဖြင့် မိဘ(သို့) အုပ်ထိန်း သူက ကလေးတစ်ယောက်ကို အခြားသူတစ်ယောက်က ကလေးလုပ်သားအတွက်ရောင်းချခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဲ့ဒါနဲ့ ပတ်သက်၍ လတ်တစ်လောပြင်ဆင်ထားတဲ့ ဥပဒေပြဌာန်းချက်မှာ ‘Supplementary Convention’ ထက်ပိုပြီးကျယ် ပြန့် စွာထည့်ထားပါသည်။ ကလေးလုပ်သားများ၏အဆိုးဝါးဆုံးပုံစံများ၏ ၁၉၉၉ ILO သဘောတူညီချက်(Convention on the Worst Forms of Child Labour) က လက် နက် ကိုင် ပဋိပက္ခ တွင် သုံးစွဲ ကလေး များ ကို အတင်းအဓမ္မ (သို့) မဖြစ်မနေအမှုထမ်းခိုင်းခြင်းကို ထည့်ထားပါသည်။ ၎င်းအပြင်၊ ညစ်ညမ်းအလုပ် များ၊ တရားမဝင်လုပ်ရှားမှုများဖြစ်တဲ့ မူးယစ်ဆေး ဝါး ထုတ်လုပ်ရေးနှင့်ဆိုင်သွင်းရေး၊ နှင့်ကလေးများရဲ့ ကျန်းမာရေး၊ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု(သို့) ကိုယ်ကျင့်တ ရားကို ထိခိုက်နိုင်ချေရှိတဲ့လုပ်ငန်းများအတွက် သုံးခြင်းကိုလည်းထည့်ထားပါသည်။ ကလေးငယ် များရောင်းချခြင်း၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း နှင့် ကလေးညစ်ညမ်းလုပ်ငန်းတွင်အသုံးချခြင်း

အကြံပြုချက်။ ကလေးငယ်များရောင်း ချခံရခြင်းကိုဖော်ထုတ်ခြင်း

ကလေးများ(သို့) မွေးကင်းစကလေးများရောင်းချခြ ခ်သည် ၎င်းတို့ ရောင်းချခံရပြီး အသုံးချခံရမည်ထိ စောင့်စရာမလိုသည့်အတွက်၊ နိုင်ငံများအနေနှင့်မွေး စားဖို့ ရောင်းချခံရခြင်းနှင့် စီးပွားဖြစ်ကိုယ်ဝန်လွယ် ပေးသော အစီအစဉ်များအတွက်လည်း ဥပဒေပြဌာ န်းဖို့ စဉ်းစားသင့်ပါသည်။^{၁၈}

ပရိုကလေးများ၏ အခွင့်အရေးသဘောတူညီချက်(Convention on the Rights of the Child on the Sale of Chil- dren, Child Prostitution and Child Pornography)ဖြစ်တဲ့ ၂၀၀၂ ‘Optional Protocol’ ရဲ့ ဆောင်းပါး၂(က)က လူတစ်ယောက်ယောက်(သို့) အဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ က ကလေးတစ်ယောက်ကို အခြားတစ်ခုခုအတွက်လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ကို ကလေးငယ်များရောင်းချခြင်းဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့် ပြန့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။^{၁၉}

^{၁၇} ခိုင်းဖတ်ဘဝများလို့ လူသိများတဲ့အယူဆချက်အတွက် ဖွင့်ဆိုထားသောနိုင်ငံတကာဥပဒေသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းအခြေအနေများကိုဖော်ထုတ်ရန် အသုံးဝင်နိုင်ချေရှိသည်။

^{၁၈} ‘Optional Protocol to the Child Convention on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography’ ၂၀၀၃ ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်၊ ချုပ်စီးရေး ၂၂၇၊ မေ ၂၅ ၂၀၀၃၊ ဇန်နဝါရီ ၁၈ ၂၀၀၂ တွင်အသက်ဝင်၊ ဆောင်းပါး ၂(က)။

^{၁၉} ထပ်မံပြီး Anne T. Gallagher ၊ ဆောင်းပါး ၃၅၊ Phillip Alston နှင့် John Tobin ရဲ့ ‘Commentary to the Convention on the Rights of the Child’ အောက်စဖို့ဒ်၊ ဒီဘရစ်သိုလ်ထုတ်၊ မျှော်၊ ၂၀၁၅ ကိုကြည့်ပါ။ ထို့အပြင် အောက်ပါအပိုင်း ၂.၃ တွင်ဖော်ပြထားသော အတင်းအဓမ္မ/တရားမဝင် မွေးစားခြင်း၏ဆွေးနွေးပွဲကိုကြည့်ပါ။

ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါများဖယ်ရှားခံရခြင်း

ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါဖယ်ရှားမှု ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လူကုန်ကူးခြင်းဟာ ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါစီးပွားဖြစ်လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး အလှူရှင်များကို အင်္ဂါအစားထိုးမှု ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ရိုးရာဓလေ့ အခင်းအကျင်းအတွက် ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါများအပြင် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ဖယ်ရှားနိုင်ချေရှိပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးမှုဆန့်ကျင်ရေးဥပဒေပြဌာန်းချက်ဟာ ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါအပြင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ရိုးရာဓလေ့ကျင့်ထုံးများပါဝင်အောင် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ၎င်းပြင်စီးပွားဖြစ်ကိုယ်ဝန်လွယ်ခြင်းအခြေအနေကိုလည်း အကျိုးဝင်အောင် ဆဲလ်များနှင့်အရည်များ အခန်းကဏ္ဍကိုလည်းထည့်သွင်းထားပါသည်။ ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါဖယ်ရှားမှု၊ လူကုန်ကူးခြင်းဟာ၊ အခြားခေါင်းပုံဖြတ်အသုံး ချမှုများဖြစ်တဲ့ လုပ်အားပေး(သို့)ဝန်ဆောင်မှုပေးစသည့် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသောဖြစ်ရပ်များကိုသို့မဟုတ်ပိတ်တံကြီးမိတ်တည်းဖြစ်ပေါ်သည့်အတွက် အထူးစိန်ခေါ်မှုများ ကြုံတွေ့ ရနိုင်ပါသည်။^{၂၀}

အခြားပုံစံများဖြင့်ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း

လူကုန်ကူးမှုပရိယိုတိုကောလ်၏ဆောင်းပါး၃(က)တွင်ဖော်ပြထားတဲ့ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပုံစံများကိုထည့်သွင်းခြင်းဖြင့်နိုင်ငံများအနေနှင့်အနိမ့်ဆုံးထိအဆင့်ကိုနားလည်သင့်သည်။ အခြားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပုံစံများဖြစ်သောအတင်းအဓမ္မတောင်းစားခိုင်းခြင်းနှင့် ရာဇဝတ်မှုလုပ်ရှား မှုများဖြစ်တဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးပင်များစိုက်ပျိုးခြင်း(သို့)သယ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မူးယစ်သားကောင်များအဖြစ်ခိုင်းစေခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ရသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်ဆက်နွှယ်သောရာဇဝတ်မှုနှင့် အဖမ်းခံရနိုင်ခြင်းနှင့်တရားစွဲခံရနိုင်ခြင်းအပြင်မူးယစ်ဆေးဝါးစိုက်ပျိုး၊ သယ်ဆောင်(သို့) ကိုယ်တွင်း သယ်ဆောင်တဲ့ငှင်းလူတွေဟာငှင်းတို့၏အသက်ဘေးကိုအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိအန္တရာယ် ဖြစ်စေသည်။^{၂၁}

အကြံပြုချက်။ မတူညီသောခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းပုံစံများအတွက်သိသာသောညွှန်းကိန်းများထားရှိပါ။

နိုင်ငံများအနေနှင့်တရားရေးအာဏာပိုင်များကိုပြီးပြည့်စုံသောလူကုန်ကူးမှုညွှန်းကိန်းများကို ပံ့ပိုးပေးပြီး၊ ၎င်းညွှန်းကိန်းများသည်ပထမဆုံးထိတွေ့ ဆက်ဆံသူများအနေနှင့်ပုံစံမျိုးစုံသောခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများကို သိမြင်နိုင်လိမ့်မည်။ အထောအပုံနှင့်ကာကွယ်မှုပေးနေစဉ်ကာလအတွင်း ထပ်မံအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များလည်း သက်သေအထောက်အထားအဖွဲ့ချုပ်အသုံးဝင်လာလိမ့်မည်။ အပိုင်း ၃.၃ ကသိသာမြင်သာသော အသေးစိတ်ညွှန်းကိန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးပေါ်ပေါက်လာစေရန် အခြေခံသဘောတရားကိုပေးပါသည်။

^{၂၀} ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါဖယ်ရှားရေးအတွက် လူကုန်ကူးခြင်းနှင့်ဆက်နွှယ်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ ဥပမာ ' WHO Guiding Principles on Human Cell, Tissue and Organ Transplantation and the Declaration of Istanbul ' ကိုကြည့်ပါ။ နှစ်ခုလုံး <http://www.who.int/transplantation/en/> မှာရှာတွေ့ နိုင်ပါသည်။

^{၂၁} ၎င်းထပ်မံဖြည့်စွက်ပုံစံနှစ်မျိုးလုံးကို ဥရောပသမဂ္ဂလူကုန်ကူးမှုညွှန်ကြားချက်(European Union Trafficking Directive) ၂၀၁၁/၃၆/EU တွင်ရှင်းလင်းစွာအသိအမှတ်ပြုထားပြီး၊ အတင်းအဓမ္မတောင်းခိုင်းခြင်းကို ' ILO Forced Labour Convention ' တွင် ဖွင့်ဆိုထားသည့်အတိုင်း အတင်းအဓမ္မလုပ်အားပေး(သို့)ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ်နားလည်ထားပြီး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာလုပ်ရှားမှုများထဲမှာ ပြစ်ဒဏ်များနှင့်ငွေအကျိုးစီးပွားရနိုင်ချေရှိတဲ့ ခါးပိုက်နှိုက်၊ ဆိုင်ဖောက်ထွင်းခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသယ်ဆောင်ခြင်းနှင့် အခြားပုံစံတူလုပ်ရှားမှုများလည်းထည့်သွင်းထားပါသည်။ ဥရောပပါလီမန်နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂကောင်စီ၏ ညွှန်ကြားချက် ၂၀၁၁/၃၆/EU ၊ ၈၂၅ ၂၀၁၁(လူကုန်ကူးမှုနှင့်ဆက်သွယ်မှုများကို တားဆီးရေးနှင့်တိုက်ဖျက်ရေး)နှင့် ' Council Framework Decision ' ၂၀၀၂/၆၂၉/JHA ကိုအစားထိုးခြင်း၊ OJL ၁၀၁/၁၊ ၈၂၅ ၁၅ ၂၀၁၁(EU လူကုန်ကူးမှုညွှန်ကြားချက် ၂၀၁၁/၃၆/EU)၊ ဆောင်းပါး ၂(၃)။

အပိုင်း ၂။

လိုက်နာရမည့်အချက်များ ၊ အကျိုးအမြတ်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

၂.၁။ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ခြင်းဟာ အဘယ်ကြောင့် အရေးပါသနည်း။

မီးစာခံများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက နိုင်ငံများအနေနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ပုံတွင်းရှိ လူကုန်ကူး မှုအတွက် ချမှတ်ထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သည့် ကာကွယ်ရေး၊ တရားစွဲဆိုရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိထိရောက်ရောက် လုပ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် လူကုန်ကူးမှု ဆန့်ကျင်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် အခြားသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ တည်ထောင်နိုင်ရေးအတွက် မီးစာခံတို့အား ထုတ်ဖော်ရေးကို လုပ်ဆောင်ပုံအတွင်းတွင် ပြဌာန်း ထားသောလုပ်ငန်းစဉ်တည်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အရာတစ်ခုအနေနှင့် အထူးအာရုံစိုက်သင့်သည်။

ဖော်ထုတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် မီးစာခံဖြစ်သော လူ၏ အခြေအနေကို အသိအမှတ်ပြု လက်ခံရာရောက်ပြီး နောက်ဆက်တွဲအနေနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် အခြားသော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ နေရေးထိုင်ရေး၊ စားရေးသောက်ရေးနှင့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရေးနှင့် အခြားသူများအကြားတွင် လူမှု ရေးစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဂရုစိုက်မှုများကဲ့သို့သောအထောက်အပံ့နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို လျင်မြန်စွာ ရရှိစေနိုင်သည်။ အချို့သော နိုင်ငံများတွင် လူကုန်ကူးခံရသော မီးစာခံအနေနှင့် စစ်ဆေးခြင်းသည် ထိုသူအား ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတမ်းနေထိုင်ခွင့်ကဲ့သို့သောထပ်တိုး အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ခံစားရရှိ စေနိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသော မီးစာခံများအား မြန်မြန်ဆန်ဆန်နှင့်မှန်မှန်ကန်ကန် ဖော်ထုတ်ခြင်းမပြုနိုင်ပါက ရလဒ်အနေနှင့် ၎င်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များဖြစ်သော အထောက်အပံ့ရရေးနှင့် အကာအကွယ်ရရေး အပါအဝင် အခြားသော အခွင့်အရေးများ ငြင်းပယ်ခံရခြင်း ၊ ဆက်လက်နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံရခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဖော်ထုတ်ရန် အချိန်ကြာလာလေ မီးစာခံများကို ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ကုသရေး ပိုမို ရှုပ်ထွေးလေ ဖြစ်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြုချက်ကြောင့်ပင် မီးစာခံဖော် ထုတ်ရေးသည် ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် အတွက် ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သော အရာတစ်ခုဖြစ်သည်။^{၂၂}

လူကုန်ကူးခံရသောမီးစာခံများကိုကာကွယ်ခြင်းအပြင်နိုင်ငံများအနေနှင့်လူကုန်ကူးခံရသောမီးစာခံများကိုဖော်ထုတ်ရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီးအခြားသောအကျိုးအမြတ်များလည်းရှိသေးသည်။ မီးစာခံဖော်ထုတ်ရေးသည်၎င်း၏နောက်တွင်ရှိသောအမှုအခင်းများနှင့်ဒုစရက်ကွန်ယက်များကိုဖော်ထုတ်ရေးအတွက်အဓိကကျသောနည်းလမ်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ မီးစာခံများကိုဖော်ထုတ်ပြီး၎င်းတို့သည်လည်းသင့်လျော်သောအကာအကွယ်နှင့်အထောက်အပံ့ရှိကုသရေးတို့သည်လည်းဒုစရက်များကိုစီရင်ရေးလုပ်ငန်းတွင်အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သောအဓိကကျသောမျက်မြင်သက်သေများဖြစ်လာနိုင်သည်။ မီးစာခံများသည်လည်း ဖော်ထုတ်ခြင်းမခံရလျှင်ဒုစရက်ကွန်ယက်များသည်လည်းဆက်လက်လွတ်မြောက်နေမည်ဖြစ်ပြီးအဖိုးတန်အထောက်အထားများသည်လည်းပျောက်ဆုံးသွားနိုင်သည်။ နိုင်ငံအကူးအပြောင်းလုပ်ပြီးလုပ်ဆောင်ရသောအုပ်စုဖွဲ့ ကျွဲလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှုမျိုးဖြစ်သောလူကုန်ကူးမှုသည်အခြားသောငွေကြေးခဝါချမှန်လွန်လာဘိစားခြင်းကဲ့သို့သောစီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှုကိုနှောင့်နှေးပျောက်ကွယ်စေနိုင်သောအခြားသောရာဇဝတ်မှုများကိုလည်းဖြစ်နိုင်စေသည်။ နိုင်ငံများအနေနှင့်နောက်ဆက်တွဲအနေနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကိုလျော့နည်းစေပြီးနေ့တွက်လုပ်ခများကိုလည်းလျော့ကျစေကာနိုင်ငံအတွင်းရှိအခြားသောလုပ်သားများ၏အခွင့်အလမ်းများကိုပျက်သုဉ်းစေနိုင်သောအတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းကဲ့သို့သောကိစ္စရပ်မျိုးကိုပြေဖျင်း၊ ကာကွယ်ရာတွင်လည်းအကျိုးအမြတ်များရရှိစေနိုင်သည်။ လူကုန်ကူးမှုကိုတိုက်ဖျက်ရေးနှင့်ထို့ကြောင့်လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ဘေးကင်းမှုနှင့်လုံခြုံရေးကိုသာလျှင်ကာကွယ်ရန်အတွက်မရမီဖြစ်နည်းလမ်းတစ်ခုမဟုတ်ဘဲလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအင်အားကောင်းစေရန်အတွက်လည်းပါဝင်သည်။^{၂၃}

^{၂၂} ပိုမိုသိရှိလိုပါက လူကုန်ကူးခံရသူများရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ Bali Process ၂၀၁၅ ကိုကြည့်ပါ။

^{၂၃} လူကုန်ကူးခံရသူများရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ အပိုင်း ၁.၁၊ Bali Process, ၂၀၁၅ ကိုကြည့်ပါ။

ဇယား ၂။ မီး စာခံဖော်ထုတ်ရေး အတွက် လိုက်နာရန်အချက်များ ၊ အကျိုးအမြတ်များနှင့် အကြံပြုချက်များ

လိုက်နာရန် အချက်များ	အကျိုး အမြတ်များ	အကြံပေးချက်များ
ကာကွယ်ခြင်း	လူကုန်ကူးရာတွင် မီးစာခံဖြစ်ခဲ့ရသော လူများကိုဖော်ထုတ်ခြင်းသည်လူ ကုန်ကူးမှုအားတားဆီးရေးနှင့် တိုကျု ဖျက်ရေးအတွက်မရှိမဖြစ်လိုအပ်။ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ရခြင်း၏ ရင်းမြစ်နှင့် လူကုန်ကူးခံရနိုင်ချေရှိသော လူတစ်ဦး တစ်ယောက် သို့မဟုတ် အဖွဲ့များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းသည် အထောက်အထား ကို အခြေပြုပြီး ကာကွယ်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးသူ၏ကိုယ်ရေးအချက်အ လက်များနှင့် စရိုက်လက္ခဏာများ၊ လုပ်ကိုင်ပုံနှင့် နည်းလမ်းများ ကြားရှိ အချိတ်အဆက်များနှင့်လမ်းကွေ့ငွေများ များနှင့် ပါဝင်ပတ်သတ်နေသော လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီနှင့် အုပ်စုများ အပြင် ၎င်းတို့ကို သိရှိနိုင်ရန် လုပ်နိုင်သော နည်းလမ်းများ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်မှဆောင်းရရှိထားသော သ တဌေးအချက်အလက်များသည်ဖော်ထု တ်ထားသော မီးစာခံဆီမှ လာပါက ပိုမို အားကောင်းသွားသည်။	အခြားသောနိုင်ငံတွင်လူခိုးသွင်းခြင်းနှင့် အိမ်တွင်းအ ကွဲများဖက်မှုကဲ့သို့သောအခြားအမှုများနှင့် လူကုန်ကူးမှုကို တိုက်ဖျက်ရန်ချိန်ရွယ်ထားသော အရာများအပါအဝင်မီးစာ ခံဖော်ထုတ်ရေး ကိုနိုင်ငံတော်ဗျူဟာထဲတွင်ထည့်သွင်းပူး ပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်။ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအဆင့်သို့မရောက်မီတွင် ကာကွယ်ရေး ကိုအထောက်အပံ့ပြုရန်အတွက် ဖြစ်ရခြင်း၏ ရလဒ်များ နှင့်လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီနှင့် အဖွဲ့အချို့၏ လူကုန်ကူး ခံရနိုင် ချေတို့ကိုညွှန် ပြနိုင်သောအရာများ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ခြင်း။ အချက်အလက်နှင့် သတင်းများကို လူကုန်ကူးမှုနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စများတွင် တိုင်းပြည်မှ တုံ့ပြန်ချက်များရှိ ဟာပေါက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်၊သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းပြည်ရှိလုပ်ရှားသူများ လိုအပ်သော စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး နှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အလုပ်သမားရေးရာနှင့် နိုင်ငံပြောင်းရွှေ့ရေး နယ်ပယ်များအတွက် အပါအဝင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော မူဝါဒများကို တွက်ချက်ချမှတ်ရေး ကိစ္စများတွင် လုပ်ဆောင်ရေးတွင် ဖော်ထုတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှ တစ်ဆင့် အခြေခံအရာအဖြစ် အသုံးပြုရန်။

စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်း	လုပ်ဆောင်သူများအနေနှင့် မီးစာခံများကို ထိထိရောက်ရောက်ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် သကျဆိုင်ရာအထောက်အထားများ စုဆောင်းရေးတို့အတွက်လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုရှိထားပါလျှင်လူကုန်ကူးမှုများအား စုံစမ်းရေးနှင့်တရားစွဲဆိုရေးတို့ ပြုလုပ်ရာတွင်အားစိုက်ထုတ်မှုများအားကောင်းလာလေသည်။ စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများနှင့်တရားလိုရှေ့နေများသည်လူကုန်ကူးခံရသော မီးစာခံများထံမှလူကုန်ကူးခြင်း၊လူကုန်ကူးသူနှင့်အခြားဆက်စပ်အမှုများနှင့် ရာဇဝတ်ကျသားများကိုဖော်ထုတ်ရေးတို့အတွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့်အထောက်အထားများရသည်	စုံစမ်းရေးမှူးများနှင့် တရားလိုရှေ့နေများအား ၎င်းတို့အနေနှင့် ထိုရာဇဝတ်မှု၊ အထောက်အထား စုဆောင်းခြင်းနှင့် အမှုတရားဝင်ခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက်လိုအပ်သော အရာများနှင့် စိတ်ဒဏ်ရာရ မီးစာခံ/မျက်မြင်သက်သေများနှင့်၊ ကလေးမီးစာခံများအပါအဝင် ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရ ကွဲပြားသော မီးစာခံများနှင့် အလုပ်လုပ်ရာတွင်အထူးတလညာစဉ်းစားပေးမှုတို့ကဲ့သို့သောရှေ့ထွက်ရင်ဆိုင် တုံ့ပြန်ရသော သူများအတွက်မီးစာခံဖော်ထုတ်ရေး လေ့ကျင့်ရေး အစီအစဉ်များ တည်ထောင်ခြင်း။ မီးစာခံများ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် အထူးပြင်ဆင်ထားသော စနစ်ကို တီထွင်ပါ။ ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံကူးပြောင်း ကုန်ကူးမှုများအပါအဝင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော မီးစာခံ များ၏အခြေအနေအမျိုးမျိုး(ယောက်ျား၊မိန်းမနှင့်ကလေးများ)နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှု အမျိုးမျိုး တို့အား ဖမ်းမိနိုင်စေရန်တိုင်းတာရေးစနစ်များ အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း ကျန်းသေပေါက်သုံးပါ။
--	--	---

အထောက်အပံ့နှင့် အကာအကွယ်	လူကုန်ကူးခံရသောမိခင်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများထိထိရောက်ရောက် ပေးနိုင်ရန်အတွက်လိုအပ်လေသည်။ တရားစီရင်ရင်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပိုမိုကူညီနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး လူကုန်ကူးသူများကိုလည်း တရားစွဲဆိုရန်ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကာ နာကျင်မှုကို ကုန်ကူးမှုများထပ်မံမဖြစ်ပွားစေရန် တားဆီးပေးနိုင်လိမ့်မည်။	အထူးကူညီရေးနှင့် ထောက်ပံ့ရေးတို့ ပေးရန်အတွက်မိခင်များအား တာဝန်ရှိသော အစိုးရကိုယ်စားလှယ်ဌာနထံသို့ လွှဲပေးပါ။ မိခင်များအနေနှင့် နိုင်ငံရွှေ့ပြောင်းသူတို့အား စီမံခန့်ခွဲရေးဌာန အစီအစဉ်များမှ သီးသန့်ဖော်ထုတ်ရေး လုပ်ဆောင်မှု အဆင့်အပါအဝင် အထောက်အပံ့နှင့် အကာအကွယ်တို့ကို ရရှိမှုအပေါ် အတားအဆီးများ မရင်ဆိုင်ရစေရန် သေချာအောင်ပြုလုပ်ပါ။ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် အညီ လူကုန်ကူးခံ မိခင်များကို အသက်အရွယ်၊ လိင်အမျိုးအစား၊ လိင်ခံယူမှု၊ လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု၊ နိုင်ငံ၊ လူမျိုးသို့မဟုတ် လာသော အသိုင်းအဝိုင်း သို့မသန်စွမ်းခြင်း မည်သည့်တို့ပင် ဖြစ်နေစေ ကာမူ အားလုံးအတွက် စနစ်တကျပင် ဖော်ထုတ်သောလုပ်ငန်းစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ဝန်ဆောင်မှု ပေးသူအနေနှင့် စတင်လုပ်ဆောင်ချိန်မှစပြီး တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဝင်ရောက်ကူညီစေမှု နှင့် မူလနိုင်ငံပြန်ပို့ခြင်းနှင့် ပြည်လည်ထူထောင်ရေးတို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပြည့်စုံလုံလောက်သော အထောက်အပံ့ပေးစေရန်ပြုလုပ်ပါ။ လူကုန်ကူးသူများကို တရားရုံးတွင် စွဲဆိုရာတွင် ကူညီစေရန်အတွက်မိခင်များကို ၎င်းတို့၏ အထောက်အပံ့နှင့် အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များကို ပြောပြအသိပေးပါ။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့ကိုပြောပြထားသည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်အတွက် အားပေးပါ။ ထို့နောက် ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် (အဆုံးသတ် တွင် အကာအကွယ်ပေးရေး) တို့သည် မိခင်အနေနှင့် အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းမှု အပေါ်တွင်မူတည်ကြောင်း အာမခံပေးပါ။
ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း	အထူးပြု NGO များနှင့် အခြားသော သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းသူများ၏စနစ်တကျ စိုက်ထုတ်လုပ်ဆောင်မှုများ အပါအဝင် မိခင်ထုတ်ဖော်ရေးတွင် ကိုယ်စားလှယ်ဌာနများ အများအပြား ပါဝင် ခြင်းသည် ထုတ်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုကို အားကောင်းစေပြီး တစ်ဖန် တားဆီးရေး၊ တရားစွဲဆိုရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များကိုပါ အင်အားကောင်းစေသည်။	ထုတ်ဖော်ရေးစနစ်သည် တိုင်းပြည်အာဏာပိုင်များနှင့် အထူးပြု NGO များအပါအဝင် ပြည်ပမှ လုပ်ငန်းသူများအကြား ကိုယ်စားလှယ်ဌာန ပေါင်းစုံနှင့် စည်းမျဉ်းပေါင်းစုံပါဝင်နေသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်စေရန် ပြုလုပ်ပါ။ လူကုန်ကူးပြုလမ်းကြောင်းများအပွင့် နည်းစနစ်အသစ်များနှင့် မိခင်ဖော်ထုတ်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အကောင်းဆုံးသော ကျင့်သုံးပုံများနှင့်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ ပုံမှန် လဲလှယ်ခြင်းများကိုလည်း သေချာပေါက်ပြုလုပ်ပါ။

၂.၂။ လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့်ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဖော်ရန်ဝန်လေးရသည့်အကြောင်းရင်းကိုနားလည်ခြင်း

စားစာခံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဖော်သည့်ဖြစ်စဉ်များအလွန်နည်းပါးသည်။ များစွာသောအမှုတို့တွင် လူကုန်ကူးခံရသူများသည် မိမိတို့ကို လူကုန်ကူးသူများအပေါ် အားကိုးပြီး မိမိကိုယ်ကိုယ် လူကုန်ကူးခံရကြောင်း မသိ သို့မဟုတ် ဝန်ခံပဲရှိတတ်သည်။ အချို့က လူကုန်ကူးသူများကို မိမိတို့ဘဝအခြေအနေကို ပြောင်းလဲမြှင့်တင်ပေးသော ကျေးဇူးရှင်အဖြစ်ပင် သတ်မှတ်ထားကြသည်။ အချို့အနေဖြင့် လူကုန်ကူးသူနှင့်ပင် သွေးသားတော်စပ်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အလိုမတူပဲ အတင်းအကြပ်အိမ်ထောင်ချခံရသောကိစ္စများနှင့် ကလေး အလုပ်သမားအဖြစ်ရောင်းစားခံရသော ကိစ္စများတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ မိဘသို့မဟုတ် အခြားမိသားစုဝင်ဖြစ်နေတတ်ပြီး လူကုန်ကူးခံရသူသည် တာဝန်ရှိသူများထံသို့တိုင်ကြားရန် ဝန်လေးနေတတ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူနှင့် လူကုန်ကူးသူကြား လူပုဂ္ဂိုလ်သဘောအရဆက်နွယ်မှုရှိသော အခြားလူကုန်ကူးမှုနှင့် ရောင်းစားမှုကိစ္စရပ်များတွင်လည်း ထိုနည်းတူပင်ဖြစ်နိုင်သည်။ ကနဦးတွင် ဆက်နွယ်မှုမရှိလျှင်ပင် လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ဆက်နွယ်မှုဖြင့် သူတို့ကိုယ်တိုင်အမြဲထားနိုင်ကြောင်း မသိပဲ လူကုန်ကူးသူများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ် သဘောအရဆက်နွယ်မှုများရှိလာနိုင်သည်။

လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် တာဝန်ရှိသူများထံတိုင်ကြားခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သောအကျိုးများမရှိခြင်း အကျိုးမရှိ ဟုထင်မြင်ခြင်းတို့ကြောင့်လည်း ထုတ်ဖော်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော အခြားစိန်ခေါ်မှုများရှိသည်။ အခြားနိုင်ငံသို့ တရားမဝင်နည်းလမ်းဖြင့် လူကုန်ကူးခံရပြီးနောက် မိမိနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်သောကိစ္စများတွင် ဤကဲ့သို့ဖြစ်နိုင်သည်။ အခြားသော လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ထံတွင် ဆိုးဝါးစွာ ခံစားရသော်လည်း ထိုသို့လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်း နှိပ်စက်ခံရခြင်းများကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဆက်လက်ခံစားရနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများသည် လူကုန်ကူးသူများသို့မဟုတ် အခြားသူများနှင့် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ဆက်နေရန် တင်းကြပ်သော ဆက်နွယ်မှုများ ရှိနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် လက်ရှိအခြေအနေသည် အခြားဖြစ်နိုင်သောအခြေအနေများထက် ပိုမိုသာလွန်ကြောင်းခံစားရသောကြောင့်ဖြစ်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးသူများသည် ဤစိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ထိန်းချုပ်လေ့ရှိသည်။ ဖော်ထုတ်ခြင်းတွင် ကြိုတင်စုစည်း စိန်ခေါ်မှုများကို သေချာနားလည်ပြီး ဖော်ထုတ်ခြင်းနည်းစနစ်များ ဖန်တီးရာ နှင့် အသုံးပြုရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ အစောပိုင်းအဆင့်များတွင် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမခံရလျှင်ပင် လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း မည်သည့် အဆင့်ကဖြစ်စေ သင့်လျော်သော ဆောင်ရွက်ချက်များ ပြုလုပ်ပေးနိုင်စွမ်းရှိစေရမည်။

ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်နှင့်အင်္ဂလန်ပေးခြင်း ခြိမ်းခြောက်မှု

လူကုန်ကူးခံရသူများသည် နိုင်ငံခြားသားများဖြစ်သော အမှုများတွင် ပြည်ပသို့လာရောက်နေထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် လူကုန်ကူးခြင်း တရားမဝင်မှုများအတွက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း ပြည်နှင့်ခြင်းခံရမည်ဖြစ်၍ အာဏာပိုင်များထံသို့ အကူအညီယူ တိုင်ကြားခြင်း မပြုရန် လူကုန်ကူးသူများက မှာကြားလေ့ရှိသည်။ အများအားဖြင့် မမှန်ပါ။ အချို့သော လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် ထိုကဲ့သို့ဖြစ်သော်လည်း ပြည်နှင့်ခြင်းသို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ပြန်ခြင်းဖြင့် အခြေအနေကို ပြောင်းလဲကောင်းမွန်စေမည်မဟုတ်ပါ။ လူတစ်ဦးအား လူကုန်ကူးခံရစေနိုင်ရန် အခြေအနေပေးသော အကြောင်းအရာများမပြောင်းလဲပါက အလားတူအဖြစ်သို့ ထပ်မံရောက်ရှိနိုင်သည်။ ၎င်းတို့အား လူကုန်ကူးခံရမည့် အလုပ်ကိုရှာဖွေပေးသူများကလည်း သူတို့၏ လုံခြုံရေးနှင့်မိသားစုများ၏လုံခြုံရေးကို စိုးရိမ်စရာဖြစ်စေရန် ဖန်တီးပေးလျက်ရှိနိုင်သည်။

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်နှင့်ခြင်းအတွက် စိုးရိမ်မှုများကို ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဝန်ခံလာစေရန် အားပေးပါ။

လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော စိုးရိမ်မှုများကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ပြည်ပတွင်းလာရောက်နေထိုင်မှုအပါအဝင် လူကုန်ကူးခံရခြင်းအကျိုးဆက်အဖြစ် ကျူးလွန်မိသောပြစ်မှုများအတွက် ရာဇဝတ်အင်္ဂါသင့်ခြင်းမဖြစ်စေရန် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ထားရန်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ တိုင်းပြည်သို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခံရခြင်းနှင့်ဆိုင်သော စိုးရိမ်မှုတို့ကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူများကို အကာအကွယ်နှင့် အထောက်အပံ့များပေးနိုင်ရန် ရောက်ရှိနေသော နိုင်ငံတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ဗီဇာများ စီစဉ်ပေးထားရမည်။

ခြိမ်းခြောက်မှု များနှင့်လူကုန်ကူးသူများထံမှ လက်တုံ့ပြန်မှု အတွက် စိုးရိမ်မှု များ

လူကုန်ကူးခံရသူအချို့သည်လူကုန်ကူးခံရကြောင်းထုတ်ဖော်သောအခါခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့်လူကုန်ကူးသူများထံမှ လက်တုံ့ပြန်မှုအတွက် စိုးရိမ်ကြသည်။ လူကုန်ကူးသူများက မိသားစုဝင်များသို့မဟုတ် မိသားစုဝင်များနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ရန်ပြုရန် ခြိမ်းခြောက်လေ့ရှိသည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် မိသားစုများအပေါ် လက်တုံ့ပြန်မှုကို ဥပဒေကြောင်းအရ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြသဖြင့် လူကုန်ကူးခံရကြောင်း ဖော်ထုတ်ရန် ဝန်လေးနိုင်သည်။ ဤစိုးရိမ်စိတ်သည် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ မိသားစုများက အခြားနိုင်ငံတွင်ရှိနေပြီး မတူညီသောနိုင်ငံများမှ ရာဇဝတ်မှုဥပဒေအာဏာပိုင်များက ၎င်းတို့၏လုံခြုံရေးကို ဖန်တီးပေးရန်လိုအပ်သောအခါတွင် ပိုမိုဆိုးရွားတတ်သည်။

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် မိသားစုများကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဖော်ထုတ်စေရန် အားပေးပါ။

နိုင်ငံများအနေဖြင့်လူကုန်ကူးခံရသူများ၊မျက်မြင်သက်သေများနှင့်၎င်းတို့၏မိသားစုများကိုလုံခြုံစွာစောင့်ရှောက် ပေးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ထားရမည်။ လုံခြုံမှုလိုအပ်သောသူများသည် အခြားနိုင်ငံများတွင် ရှိနေသောအခါတွင် ထိုနိုင်ငံများတွင် ရှိသော ရာဇဝတ်မှုဥပဒေအာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ လိုအပ်လျှင် အန္တရာယ်ရှိနေသောသူအတွက် အကာအကွယ်ပေးရန် ဗီဇာနှင့် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို အဆင်ပြေအောင်ဆောင်ရွက်ရမည်။

အရှက်တရား နှင့် အနုမိခံရမည်ကိုစိုးရိမ်မှု

လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများ၏ အမည်နာမများအတွင်းရေးကိစ္စများကို ဓားစာခံအထောက်အပံ့နှင့် သက်သေ စာမျှ ရောက်ရေးအစီအစဉ်များဖြင့် မကာကွယ်ပေးထားပါက လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် အမည်နာမဖော်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့် အရှက်ကွဲခြင်း၊ အနုမိခံရခြင်း နှင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အပယ်ခံရခြင်းများခံရမည်ကို စိုးရိမ်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် ဝန်ခံလိုက်ပါက မိသားစုများနှင့် အသိုင်းအဝိုင်းတို့က(အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးပြီးနောက် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသော အခြေအနေများတွင်) ၎င်း တို့အနေဖြင့် ကျဆုံးသွားပြီး မိသားစုလိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်စွမ်းမရှိတော့ဟု ခံစားရမည်ကို စိုးရိမ်တတ်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူအမျိုးသားများသည် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခံရကြောင်း သို့မဟုတ် အလိမ်ခံရကြောင်း ဝန်ခံရန် ဝန်လေးတတ်ကြသည်။

အကြံပေး

ချက်။အနိမ့်မခံရအောင်ကာကွယ်ပေးခြင်းအားဖြင့်လူကုန်ကူးခံရသူများကို ဖော်ထုတ်နိုင်အောင်အားပေးပါ။

နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်ပေးထားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း စောင့်ရှောက်ရေးမူဝါဒများချမှတ်ရတွင် ပြဿနာများကို နားလည်ရန်နှင့် ဖြေရှင်းရန် NGO များ အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်လူကုန်ကူးခံရသူများ နှင့်အတူလုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့်အထောက်အပံ့နှင့်သက်သေစောင့်ရှောက်ရေး အစီအစဉ်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အရှက်ရခြင်းနှင့် အနုမိခံရခြင်းအတွက် စိုးရိမ်မှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရမည်။

အပိုင်း ၃။

လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ဖော်ထုတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်

၃.၁။ မည်သူက လူကုန်ကူးခံရသူကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးနိုင်သလဲ

လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းသည်လွယ်ကူမြန်ဆန်၍အချိန်ပိုင်းနှင့်ပြီးသောအဖြစ်အပျက်မဟုတ်တတ်ပဲအောက်ပါ အဆင့်များပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကနဦးစိစစ်ခြင်း။ ဤသည်ကို အဆိုပါလူကုန်ကူးခံရသည်ဟုယူဆရသော သူနှင့်တွေ့ဆုံသောမည်သူမဆိုပြုလုပ်နိုင်ပြီးသင့်လျော်သောအာဏာပိုင်များကို လွှဲပြောင်းပေးနိုင်သည်။

၂။ ထိုသူသည် လူကုန်ကူးခံရသည်ဟု ညွှန်းပြသော သက်သေများလုံလောက်၍ ကနဦးအထောက်အပံ့နှင့် အကူအညီပေးအပ်ရန်လိုအပ်သည်ဟု အာဏာပိုင်များက ယူဆခြင်း။

၃။ သင့်လျော်သောအာဏာပိုင်များက ထိုသူသည် လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်သည်ဟု အတည်ပြုသတ်မှတ်ခြင်း။ ထိုအခါတွင် ပိုမိုသင့်လျော်သော အထောက်အပံ့နှင့် အကာအကွယ်များ ရရှိနိုင်သည်။ လူကုန်ကူးသူများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းနှင့်လည်း တိုက်ဆိုင်နေနိုင်သည်။

၄။ လူကုန်ကူးသူ၏ ဝန်ခံမှုအရ ဤသူသည် လူကုန်ကူးခြင်းခံရသူ ဓားစာခံဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြုခြင်း ။ ဤအဆင့်သည် အချို့သော ဥပဒေစနစ်များတွင်သာ အကျိုးဝင်ပြီး လူကုန်ကူးသောရာဇဝတ်မှုကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်ခြင်းသည် ထိုသူ လူကုန်ကူးခံရသူမဟုတ်ကြောင်းဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။

လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းသည် လူကုန်ကူးခံရသူ သူ/သူမ၏မိသားစု သို့မဟုတ်အခြားသူများက သတင်းပေးပို့သောကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ အဆက်မပြတ် စုံစမ်းမှုများကြောင့်ဖြစ်လာနိုင်သည်။ အလုပ်ခွင်တွင် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်စေရန် ပြုလုပ်ပေးထားပြီး စစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်နေသော ရဲနှင့် အခြား အာဏာပိုင်များ ဥပမာ နယ်စပ်နှင့် အလုပ်သမားရေးရာအရာရှိများ ကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ နှုတ်အမေးအဖြေဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းထက် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ရှာဖွေရန် ပိုမိုကြိုးစားခြင်းကထိရောက်ပါသည်။

ကနဦးစိစစ်ရေးကာလတွင် ဆွေမျိုးများ မိတ်ဆွေများ နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအပါအဝင် အသိုင်းအဝိုင်းမှ မည်သူမဆို လူကုန်ကူးသူအဖြစ်သတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင် ကူညီနိုင်သည်။ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာပညာရှင်များ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ နှင့်အလုပ်ရှာဖွေရေးအေဂျင်စီများအပါအဝင်အစိုးရမဟုတ်သော ကူညီသူများသည် အစိုးရမဟုတ်နိုင်သော သတင်းအချက်အလက်အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပြီးလူကုန်ကူးခံရသူသတ်မှတ်ရာနှင့် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်ထံသို့ ညွှန်းပေးရာတွင်အဓိကနေ ရာပါဝင်နိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးအတွက် နိုင်ငံအစိုးရများတွင် အဓိကတာဝန်ရှိသည်။ ဥပဒေစိုးမိုးရေး (ရဲ၊ တရားထိန်း၊ တရားရုံးအရာရှိများ၊ လူဝင်မှုနှင့်အကောက်ခွန်အရာရှိများ အလုပ်သမားစစ်ဆေးရေးအရာရှိများ) လူမှုလုပ်ငန်းဝန်ထမ်းများ၊ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ နှင့် သံရုံးဝန်ထမ်းများအပါအဝင် အာဏာပိုင်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူရှာဖွေသတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။^{၂၄} နိုင်ငံအများအပြားတွင် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များက ဆောင်ရွက်သော ယူဆခြင်း စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို လူတစ်ဦးကို လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး သူ သူမအား လိုအပ်သော အကူအညီနှင့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် အသုံးပြုသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် တာဝန်ကို ဥပဒေအရာရှိများသို့ ပေးအပ်ထားပြီး အချို့နိုင်ငံများတွင်လူမှု

အကြံပေးချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူရှာဖွေသတ်မှတ်ခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်ရန် လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းကို လူထုသိနားလည်စေရန်ဆောင်ရွက်ပါ။

နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုအကြောင်း ပညာပေးသော ဆောင်ရွက်မှုများကို စတင်ခြင်း အားပေးခြင်းများပြုလုပ်သင့်သည်။ ၎င်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် လူထုကို က) လူကုန်ကူးမှု၏အဓိပ္ပါယ် နှင့် မည်သို့ပုံဖြစ်ကြောင်း ခ) လူတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ သက်ဆိုင်သောအာဏာပိုင်များထံညွှန်ပေးရန်အတွက် အသေးစိတ်အချက်များပေးခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သောလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်hotlineများ၏သတင်းအချက်အလက်များ ကိုရှင်းပြပေးနိုင်လျှင်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

^{၂၄} ၁၉၆၇ ' Vienna Convention on Consular Relations ' ကောင်စစ်ဝန်များ၏ လုပ်ဆောင်ရမည့်အလုပ်များနှင့်အခွင့်အရေးများကို ၎င်းတို့ အနေနှင့် လူ ကုန်ကူးခံရသူများကိုကူညီစဉ် လိုက်နာရမည့်အချက်အဖြစ်ဖော်ပြထားသည်။ ကောင်စစ်ဝန်များနှင့်ဝန်ထမ်းများ လူကုန်ကူးခံရသူများကို မည်သို့ မည်ပုံကူညီ ရမည်ကို ညွှန်းဆိုထားသောလက်စွဲစာအုပ်ဟာ ဗီဇာအတွက်လျှောက်ထားချက်များကိုဆောင်ရွက်စဉ် ဝန်ထမ်းများအတွက်အသုံးဝင်သော လက်စွဲကိရိယာဖြစ်သည်။ 'The Handbook for Diplomatic and Consular Personnel on How to Assist and Protect Victims of Human Trafficking ' စာအုပ်၊ ဘောလ်တစ်ပင်လယ်နိုင်ငံများ၏ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ကောင်စီ၊ ၂၀၁၁။

ရက်စွဲများအတွက် တာဝန်ရှိသော အစိုးရအဖွဲ့များကို ပေးအပ်ထားသည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင်တရားဝင်ရှာဖွေသတ်မှတ်ခွင့်၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကိုအစိုးရမဟုတ်သည့် အထူးပြုဆောင်ရွက်သူများ ထံတာဝန်ပေးသည်။ ကောင်စစ်ဝန်ရုံးဝန်ထမ်းများသည်လည်း လူကုန်ကူးခံရသူရှာဖွေသတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်သက်ဆိုင်နိုင်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လူကုန်ကူးခံရသူခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ မည်သို့ပင်ရှိပါစေ လူကုန်ကူးခံရသူများကို လျင်မြန်စွာနှင့် ထိရောက်စွာ ရှာဖွေသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်သော တာဝန်ရှိသူများကို သင့်လျော်သော လေ့ကျင့်မှုများပေးရန်လိုအပ်သည်။^{၂၅} ရှာဖွေခွဲခြားခြင်းအတွက် အခြေခံ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များသည် လူကုန်ကူးခံရသည်ဟု သတ်မှတ်ခံရသူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာ၍ ကာကွယ်ပေးရမည်။^{၂၆}

အကြံပြုချက်။ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရာတွင်ပါဝင်သက်ဆိုင်သောမတူညီသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏လုပ်နိုင်စွမ်းကိုမြှင့်တင်အားပေး ပါ။

ထိရောက်သောလူကုန်ကူးခံရသူခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်နိုင်ငံအာဏာပိုင်အများအပြားနှင့်အခြားသက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ၏ ကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ခွဲခြားချမှတ်ရန် ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များ ချမှတ်ပါ။

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်ထိတွေ့နိုင်ဖွယ်ရှိသည့်သူများကို ခွဲခြားဖော်ထုတ်နိုင်စေရန်လေ့ကျင့်မှု များပြု လုပ်ပေးပါ။

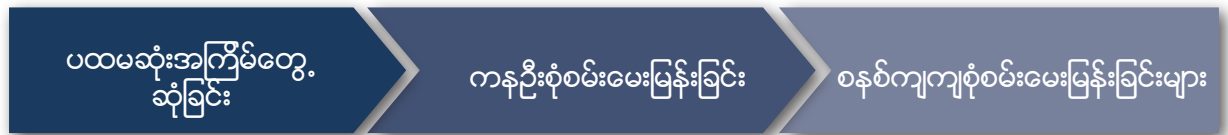
ရှေ့တန်းအရာရှိများကို လူကုန်ကူးခံရသူများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းလေ့ကျင့်မှုများကို အဓိကထားရန် အရေးကြီးသည်။ ဆရာဆရာမများ၊ ဂျာနယ်လစ်များ၊ ဆေးပညာရှင်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများမှ ဝန်ထမ်းများနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်ကြုံတွေ့နိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ အခြားသူများကိုလည်း လူတစ်ဦးအား လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်ညွှန်ပြသော အချက်များကို သိနားလည်စေရန် သင်တန်းများပေးရန် ဂရုပြုရမည်။

^{၂၅} (E/ Joo. J/ 68/ Add. ၁)။ ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေးမဟာမင်းကြီးချုပ်၊ ညွှန်ကြားချက် ၂။ လူကုန်ကူးသူများနှင့်ကူးခံရသူများကိုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ညွှန်ကြားချက် ၂(၃)။

^{၂၆} ထို .အပြင် လူကုန်ကူးခံရသူများ ကာကွယ်ပေးရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်၊ ပေါင်းစုံသော လူပုဂ္ဂိုလ်များပါဝင်မှုနှင့် ညွှန်ကြားလုပ်ဆောင်ခြင်းအား ဖြင့်ချဉ်းကပ်မှုရှိ အပိုင်း ၃။

၃.၂။ အခြေခံလုပ်ငန်းစဉ်များ

ပထမအကြိမ်စတင်တွေ့ဆုံခြင်းမှ စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းများ ပြုလုပ်သည်အထိ ရှာဖွေသတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဆင့်တိုင်းသည် လူပုဂ္ဂိုလ်များကို လေ့လာခြင်းနှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းအားဖြင့် ခွဲခြားစိတ်ထုတ်ရန် အခွင့်အရေးများပေးသည်။ ရှာဖွေသတ်မှတ်ခြင်းအခြေခံလုပ်ငန်းစဉ်၏အဆင့်တိုင်းတွင်တာဝန်ရှိသူများသည်လူကုန်ကူး ခံရသူများ၏အကူ အညီနှင့်အ ကာအကွယ်လိုအပ်ချက်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။^{၂၂} နိုင်ငံအစိုးရများအနေဖြင့် စာရွှေ့ရှောက်ပေးရန်လိုအပ်ချက်များရှိလာသောအခါတွင် (ဥပမာလူကုန်ကူးခံရသူသည်ကလေးသူငယ်သို့မဟုတ် ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူများဖြစ်နေလျှင်) သင့်လျော်သောလွှဲပြောင်းမှုများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ရှာဖွေခွဲခြားခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ထည့်သွင်းရန် စဉ်းစားသင့်သည်။

က။ ပထမဆုံးတွေ့ဆုံသောအခါ

ပထမဆုံးတွေ့ဆုံသောအခါတွင် လူတစ်ဦးသည် လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်ပြီး ကနဦးအထောက်အပံ့နှင့် အကူအညီလိုအပ် မလိုအပ်ကို ဆင်ခြင်ချိန်ဆရန်မှာ အဓိကရည်မှန်းချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

အစောပိုင်းစိစစ်ခြင်းသည် လူကုန်ကူးခံရသည်ဟု သံသယရှိသောသူကို လေ့လာခြင်း (ထိုသူနဲ့စကားပြောဆိုခြင်း၊ သူ သူမ၏အပြုအမူ သို့မဟုတ်အခြေအနေများ)၊ ဘေးလူက တဆင့်ပေးပို့သော သတင်းအချက်အလက် သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ဝန်ခံခြင်းတို့မှတစ်ဆင့် စတင်တွေ့ဆုံသောအခါတွင် ဖြစ်ပေါ်သည်။ သို့သော်လည်း လူကုန်ကူးခံရသူများသည် အပေါ် အပိုင်း ၂.၂ တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သော အကြောင်းပြချက်များကြောင့် ကိုယ်တိုင်ဝန်ခံထုတ်ဖော်ခြင်းမပြုလုပ်ပဲရှိနိုင်သ ညှိ။

ပထမဆုံးအကြိမ်တွေ့ဆုံသောအချိန်အတွင်းကနဦးစိစစ်ခြင်းတွင်ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုခြား နားမှုများကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ လိင်နှင့်သက်ဆိုင်သောပြဿနာများကြောင့်လည်းကောင်းအခက်အခဲများ ရှိနိုင်သည်။ လူကုန် ကူးခံရသူအဖြစ်သံသယရှိသူများနှင့် ထိတွေ့နိုင်မည့်သူများတွင်ပထမဆုံးတွေ့ဆုံချိန်တွင်စိစစ်ခွဲခြားနိုင်ရန်ဘာသာ စကားနှင့်ယဉ်ကျေးမှုနောက်ခံများရှိခြင်း (သို့မဟုတ်ထိုအရည်အချင်းများရှိသူများနှင့်လွယ်ကူစွာချိတ်ဆက်ခြင်း) ဖြင့် ထိုအခက်အခဲများကို အနည်းငယ်ပင်ဖြစ်စေ ဖြေရှင်းနိုင်သည်။

စစ်ဆေးအတည်ပြုခြင်းကို အတိအကျမပြုလုပ်နိုင်သောအခါတွင် ထိုသူသူမအား အကူအညီနှင့်အကာအကွယ် ဝန်ဆောင်မှုများပေးရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ယူဆထားရန်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သံသယရှိသူများအား တွေ့ရှိသောအခါ ထိုသူများတွင်အန္တရာယ်ကျရောက်လုနီးပါးအခြေအနေ သို့မဟုတ် ဆေးကုသမှုသို့မဟုတ်အခြား အကူအညီအရေးတကြီးလိုအပ်သောအခြေအနေ ပထမဆုံးအကြိမ်တွေ့ဆုံချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ လက်ရှိလိုခြံရေးအခြေအနေကို သေချာအောင်ပြုလုပ်ရန်မှာ အဓိကအရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်သည်။^{၂၃}

လူကုန်ကူးခံရသည်ဟုယူဆရသူများကိုနောက်ထပ်ထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိစေရန်လူမှုရေးကျန်းမာရေးနှင့်စိတ်ကျန်းမာ ရေး ဆိုင်ရာကူညီစောင့်ရှောက်မှုနှင့်နေစရာများရှာဖွေဖန်တီးပေးသောအတူးပြုဝန်ဆောင်မှုပေးသူများထံလွှဲရမည်။

^{၂၂} အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များအပြင်၊ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်ရန်နှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုပြီးသိရှိလိုပါက၊ လူကုန်ကူးခံရသူ များ ကာကွယ်ရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်များကိုကြည့်ပါ။

^{၂၃} လူကုန်ကူးသူများကိုတိုက်ရိုက်အကူအညီပေးရေး IOM လက်စွဲစာအုပ်၊ IOM၊ ၂၀၀၅ ကိုကြည့်ပါ။

ထိုသူများ၏ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များလုံခြုံမှုရှိပြီးအကူအညီနှင့်အကာအကွယ်ဝန်ဆောင်မှုများလက်ခံရာတွင် သိနားလည်ပြီး သဘောတူရန်လည်း အရေးကြီးသည်။^{၂၉}

လူကုန်ကူးခံရသူကလေးသူငယ်များ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လျင်မြန်စွာ ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကလေးသူငယ်ဝန်ဆောင်မှုဆောင်မှုအထူးပြုလုပ်ဆောင်သူများကို ချက်ခြင်းအသိပေးနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် ဖွံ့ဖြိုးခြင်းနှင့် အသက်လိမ်ခြင်းများရှိနိုင်သည့်အတွက် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးညီလာခံစာတမ်းနှင့်အညီ ကလေးသူငယ်အဖြစ်ယူဆရသူအား ကလေးသူငယ်ဟုသာ သတ်မှတ်သင့်သည်။ အလားတူပင် ကလေးတစ်ယောက်သည် လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်သောအခါတွင် အခြားဆုံးဖြတ်ချက်မချနိုင်သည့်အချိန်အတွင်း သူ သူမအား လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်သတ်မှတ်ထားရမည်။^{၃၀}

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူကလေးသူငယ်များအားရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးကို အားဖြည့်ပါ

လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်သော ကလေးသူငယ်များအား လျင်မြန်စွာ ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကလေးသူငယ်ဝန်ဆောင်မှုအထူးပြုလုပ်ဆောင်သူများကို ချက်ခြင်းအသိပေးနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါအချက်များပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

- အသက်မပြည့်သေးသောသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း နှင့်
- လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း

ခ။ ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းခြင်း

အာဏာပိုင်များအနေဖြင့်ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းမှုအတွင်းလူတစ်ဦးအားလူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် အတည်ပြုပေးနိုင်စွမ်းရှိနိုင်သည်။ ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းမှုများ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ အန္တရာယ်များကို ချိန်ဆရန်နှင့် သင့်လျော်သော အကူအညီနှင့်အကာအကွယ် လိုအပ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပိုင်းခြားရန်ဖြစ်သည်။ ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းအဆင့်တွင် ထိုသူအား စုံစမ်းမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်ဆောင်ပုံ နှင့် အကျိုးဆက်များကို သိရှိအောင်ပြောပြထားရမည်။ ထိုသူအား သူ သူမနားလည်သော ဘာသာစကားဖြင့် ရှင်းလင်းစွာပြောပြထားရမည်ဖြစ်ပြီး လိုအပ်ပါက အတွေ့အကြုံရှိသော ဘာသာပြန်များအား ပါဝင်စေရမည်။

စုံစမ်းမေးမြန်းမှုပြုလုပ်သူများသည်လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်ယူဆရသူနှင့် အပြန်အလှယ်ယုံကြည်နားလည်မှုတည်ဆောက်ရန်နှင့် ရင်ဖွင့်ပြောဆိုနိုင်ရန် သက်တောင့်သက်သာရှိသော အခြေအနေဖန်တီးပေးနိုင်ရန် ကောင်းစွာလေ့ကျင့်ထားရန်လိုအပ်သည်။ စိတဗျူဟာ ရာအကြောင်းကိုနားလည်ရန်နှင့်စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်သောအခါတွင်လူများအားစိတ်အကဲပြန်လည်ခံစားရခြင်းမဖြစ်အောင်ရှောင်နိုင်ရန် လေ့ကျင့်ထားသင့်သည်။ လူမှုရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများသည် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် အာဏာပိုင်များကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်ခင်မင်မှုရရှိရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းမှုကို လမ်းညွှန်ထိန်းချုပ်ပေးရန် မေးခွန်းပုံစံများပြင်ဆင်ထားလေ့ရှိသည်။^{၃၁}

စုံစမ်းမေးမြန်းသူများသည် မတူညီသော ဘာသာစကားများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကြောင့်ပေါ်ပေါက်လာသော စိန်ခေါ်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်နှင့် စုံစမ်းမှုမပြုမည့်သူ၏ အကျင့်စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီသော စုံစမ်းမှုနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုတတ်ရန် သင့်လျော်သော အရည်အချင်းများလည်း လိုအပ်သည်။

- ဘာသာစကားနှင့်ပတ်သက်၍။ စုံစမ်းမေးမြန်းသူများသည် အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရာတွင် ဘာ ဘာစကား လူမျိုးရေးသို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုကွာဟချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ အချိန်တိုအတွင်း အကူအ ညီပေးနိုင်သော ဘာသာပြန်များ၏ ကူညီမှုရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ ဘာသာပြန်များသည် ဘက်မလိုက်ပဲ ၎င်း တို့၏ တာဝန်ကိုယ်ရေးကိုယ်တာများ ကိုလျှို့ဝှက်ရန်နှင့်အခြားကိစ္စများကိုကောင်းစွာနားလည်ပြီးသင့်လျော်အောင်လေ့ကျင့် ထားရမည်။ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုတွင်ဘာ ဘာပြန်၏အခန်းကဏ္ဍကို လူကုန်ကူးခံရသည်ဟုယူဆရသူများအား ရှင်းပြထားရမည်။
- လိင်နှင့် အသက်စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍။ လူများသည် များသောအားဖြင့် မိမိနှင့်လိင်တူညီသောသူများနှင့် မေးမြန်းစုံစမ်းမှုပြုလုပ်ခြင်း ထိုသူများအနားတွင်မေးမြန်းစုံစမ်းမှုပြုလုပ်ခြင်း ကို သဘောကျကြသည်။ ကလေး သူငယ် (သို့မဟုတ်ကလေးသူငယ်ဟုယူဆရသူ)များကို (အဖော်မပါပါက) အုပ်ထိန်းသူတစ်ဦးစီစဉ်ပေးသင့်ပြီး ကလေးသူငယ်များကို ကိုင်တွယ်ရန် လေ့ကျင့်ထားသောသူများနှင့်သာ မေးမြန်းစုံစမ်းမှုပြုလုပ်သင့်သည်။

^{၂၉} လူကုန်ကူးခံရသူများကာကွယ်ရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ် ၂၀၁၅ ကိုကြည့်ပါ။

^{၃၀} ပြဌာန်းဥပဒေလမ်းညွှန်၊ လူကုန်ကူးမှု၊ စာပိုဒ် ၆၅၊ ‘ Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking, and Commentary to the OHCHR Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking ’၊ OHCHR၊ ၂၀၁၀၊ စာမျက်နှာ၁၆၂-၁၆၄။

^{၃၁} ဥပမာ၊ ‘ Regional Guidelines for the Preliminary Identification and Referral Mechanisms for Migrant Populations in Vulnerable Situations ’ ကို ကော်စတာရီကာ၊ အယ်လ်ဆာလ်ဇေန်ရို ဂွာတေမာလာ၊ ဟွန်းဒူးရပ်စ်နှင့် နီကာရာဂွာနိုင်ငံတို့ ကလေးပေါင်းပြီး IOM and UNHCR တို့ ၏ အကူအညီဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများနှင့် ဆိုင်ရာဒေသဆိုင်ရာဆွေးနွေးပွဲ(RCM)၏ ဒေသဆိုင်ရာတိုင် ပညာရှိအုပ်စု(RCGM)တွင် ၅ နှစ် ၂၀၁၂ တွင်တင် ပြထားသည်။ စာမျက်နှာ ၁၁။

- ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းခံရသူနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတည်း သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေး မှုနောက်ခံတူညီသူက မေးမြန်းစုံစမ်းသူဖြစ်လျှင် ကောင်းသောအချက်ရှိနိုင်သကဲ့သို့ မကောင်းသော အချက်လည်း ရှိနိုင်သည်။ သူ/သူမသည် ယဉ် ကျေးမှုတူညီသောသူနှင့်ပိုမိုသက်တောင့် သက်သာဖြစ်သည်ဟုခံစား ရနိုင်သော်လည်း ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပါဝင်သက်ဆိုင်နေလျှင် သူသူမ၏ လူ့အ သိုင်းအဝိုင်းမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်က မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူတွင် ဆိုးရွားသော အန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်သည်။

စုံစမ်းမေးမြန်းမှုတစ်ခုအတွက် မည်သည့်ကသင့်လျော်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် မေးမြန်းစုံစမ်းခံမည့်သူ၏ လိုလားချက်များနှင့် ထိုလိုလားချက်များအား လိုက်လျောပေးနိုင်မည့် သင့်လျော်သောအတိုင်းအတာကို တိုင်ပင်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်။ လူကုန်ကူးခံရသူအားထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးသည့် စုံစမ်းမှုနည်း လမ်းများအသုံးပြုခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးပါ။

စုံစမ်းမေးမြန်းမှုပြုလုပ်သူများအား ဘာသာစကား၊ လိင်၊ အသက်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်သက်သောအချက်များ ကို ကိုင်တွယ်ရန် သင့်လျော်သော အရည်အချင်းများရှိအောင် ပြုလုပ်ပေးပါ။ စုံစမ်းမေးမြန်းခံမည့်သူတစ်ဦးချင်း စီအား ကိုယ်ပိုင်လိုလားချက်များကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး ထိုအချက်များကို သင့်လျော်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လိုက်လျောဆောင်ရွက်ပေးပါ။

ကနဦးစုံစမ်းမေးမြန်းမှုပြုလုပ်သောအခါတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်၏ အခြေအနေသို့မဟုတ် အကျင့်စရိုက်များနှင့်မဆိုင်ပဲ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ခွဲခြားဖော်ထုတ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ခိုလှုံခွင့်လိုအပ်နိုင်သော လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် ခိုလှုံခွင့်ပေးရန် စဉ်းစားခြင်းနှင့် ပေးခြင်းအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ပါဝင်စေသင့်သည်။^{၃၂} ခိုလှုံခွင့်နှင့်ဆိုင်သော အာဏာပိုင်များ (ခိုလှုံခွင့်စနစ်မရှိသော အချို့နိုင်ငံများတွင် UNHCR)သည် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း မူလနိုင်ငံတွင် အပြစ်ပေးခံရခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုးရွားစွာဒုက္ခရောက်နိုင်ခြင်း အန္တရာယ်များရှိကြောင်းပြသသော သူများအတွက် ဒုက္ခသည်အခြေအနေသတ်မှတ်ပေး သင့်သည်။ အလားတူပင် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး အာဏာပိုင်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်ကြောင်းလက္ခဏာများပြသ သော ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူများနှင့် ဒုက္ခသည်များအား စစ်ဆေးစိစစ်သင့်သည်။ ခိုလှုံခွင့်နှင့်သက်ဆိုင်သောအာဏာပိုင်များထံသို့ ဒုက္ခသည်အဖြစ် နိုင်ငံတကာအကာအကွယ်တောင်းဆိုရန်ဆန္ဒရှိသောသူများကို လွှဲပြောင်းပေးရန်နှင့် သက်ဆိုင်သော လူကုန်ကူးမှုတို က်ဖျက်ရေးအာဏာပိုင်များထံသို့ လူကုန်ကူးခံရသူများဖြစ်နိုင်သော ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူများနှင့် ဒုက္ခသည်များကို လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန် သင့်လျော်သော လွှဲပြောင်းခြင်းစနစ်များ ဖန်တီးရေးဆွဲထားရန်လိုအပ်သည်။ အခြေအနေနှစ်ရပ်လုံးတွင် ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူများနှင့် ဒုက္ခသည်များသည် မူလနိုင်ငံမှ အာဏာပိုင်များနှင့် ဆက်ဆံခြင်းကြောင့် အန္တရာယ်ကျရောက်ခြင်းမရှိစေရန် အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်။

အကြံပြုချက်။ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်ခိုလှုံခွင့်တောင်းသူများကို သင့်လျော်သောလွှဲပြောင်းမှုများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ထားပါ။

နိုင်ငံများအနေဖြင့်လူတစ်ဦးကခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသောအခါသို့မဟုတ်ဒုက္ခသည်ဟုယုံကြည်စရာအ ကြောင်းပြချက်ရှိသောအ ခါတွင်မူလနိုင်ငံ၏သံတမန်ရေးရာကိုယ်စားလှယ်များကိုဆက်သွယ်ခြင်းမပြု သင့်ပါ။^{၃၃} ပါ။

၇။ စနစ်ကျမေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းများ

စနစ်ကျမေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းများသည် သိရှိရသော လိုအပ်ချက်များကိုအခြေခံ၍ ပေးအပ်ထားသော အကူအညီနှင့် အကာအကွယ်ဝန်ဆောင်မှုများကို သာလွန်အောင်ပြုပြင်ပေးနိုင်ရန် အခွင့်အရေးပေးပါသည်။ အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား စနစ်ကျမေးမြန်းစုံစမ်းမှုတွင် သက်သေအချက်အလက်များပေးနိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏အဖြစ်ဆိုးမှ ပြန် လည်နာလန်ထူနိုင်စေရန်“ပြန်လည်သုံးသပ်ချိန်”ပေးနိုင်လျှင်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။^{၃၄} လူကုန်ကူးခံရသူသို့မဟုတ်လူကုန်ကူးခံ ရသည်ဟု ယူဆရသူတစ်ဦး၏ အခြေအနေနှင့် လိုအပ်ချက်များအပေါ်မူတည်၍ လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်သူအနေဖြင့် ကနဦးအကူ အညီနှင့်အကာကွယ်ရရှိပြီးနောက် ကောင်းမွန်စွာဖြေကြား၍ သက်သေပေးနိုင်သောအချိန် ပြန်လည်သုံးသပ်ချိန်မတိုင်ခင်ဖြစ်စေ စတင်ပြီးလျှင်ဖြစ်စေ စနစ်ကျစုံစမ်းမေးမြန်းမှုများ စတင်နိုင်သည်။

အကူအညီနှင့်အကာအကွယ်ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးပေးပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် နောက်ဆက်တွဲမေးမြန်းစုံစမ်းမှုများသည်

^{၃၂} လူကုန်ကူးမှုဥပဒေပြဌာန်းချက်ရဲ့ဆောင်းပါး ၁၄ ကိုကြည့်ပါ။ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်လူကုန်ကူးမှုအတွက်အကြံပြုထားသော အခြေခံမူများနှင့် ညွှန်းဆို ချက်များ(E/2002/68/Add.1)၊ ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေးမဟာမင်းကြီး၊ ညွှန်းဆိုချက် ၂(၇)။

^{၃၃} ပြန်လည်သတ်မှတ်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ လူကုန်ကူးခံရသူများကာကွယ်ရေးပေါ်လစီလမ်းညွှန်၊ Bali Process ၊ ၂၀၁၅ ကိုကြည့်ပါ။

အမှုအတွက်စုံစမ်းမှုသို့မဟုတ် တရားစီရင်ချက်ချရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူဟုတ်မဟုတ် အတည်ပြုရန်အတွက် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းနိုင်သည်။ မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းကို ရုပ်သံရိုက်ကူးခြင်း အသံဖမ်းခြင်းများကို သဘောတူရမည်။ စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အကျိုးသက်ရောက်ပုံများကို နားလည်ရမည်။^{၃၇} စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများနှင့် မှတ်တမ်းများ အသံဖမ်းယူမှုများသည် စုံစမ်းမှုခံယူသူနှင့် သူ သူမ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို ကာကွယ်ရန်အတွက် လျှို့ဝှက်ထားရမည်။ စုံစမ်းမေးမြန်းသူအနေဖြင့် အဘယ့်ကြောင့် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ နှုတ်ဖြင့်ဝန်ခံမှုများ ပြောင်းလဲနိုင်သည်ကိုနားလည်ရန် အထူးလေ့ကျင့်ထားသင့်ပြီး အသက်အရွယ်အမျိုးမျိုး၊ ဘာသာစကားအမျိုးမျိုး၊ ယဉ်ကျေးမှုအမျိုးမျိုးရှိသောသူများ စိတ်ဒဏ်ရာရှိသူများနှင့် အတူလုပ်ကိုင်နိုင်ရန် လေ့ကျင့်ထားရမည်။^{၃၈}

လုပ်ငန်းစဉ်၏ ယခုအဆင့်သည် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ဝန်ခံမှုဖြင့်အဆုံးသတ်နိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူ၏ ဝန်ခံမှုအားအတည်ပြုရန် သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို သိရှိနိုင်ရန် အခြားသက်သေခံအချက်များကိုလည်း စုဆောင်းသင့်သည်။ မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းမှရရှိသော သတင်းအချက်အလက်အရ ထိုသူအားပေးအပ်ထားသော အစောင့်အရှောက်အစီအစဉ်အားပြန်လည် သုံးသပ်ရန် လိုအပ်နိုင်သည်။ အထူးပြု ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးရန် လိုအပ်နိုင်သည်။ အပိုင်း ၂.၂ တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း လူကုန်ကူးခံရသူများသည် အာဏာပိုင်များကို ယုံကြည်ရန် ဝန်လေးနိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများကို စုံစမ်းမေးမြန်းရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများရှိနိုင်ပြီး ၎င်းတို့အား နောက်ထပ်စိတ်ဖိစီးမှုနှင့် ထိတ်လန့်မှုများ မဖွယ် စေရန်ဂရုပြုရန်နှင့်သည်းခံနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။မေးမြန်းသူများအနေဖြင့်ယုံကြည်လေးစားမှုကိုတည်ဆောက်ရန်အာ ရုံပြုသင့်သည်။ဖြစ်နိုင်လျှင်မေးမြန်းသူများအနေဖြင့်လူကုန်ကူးခံရသူများအား စိတ်ဒဏ်ရာရ အရှက်ရသိမ်ငယ်စေနိုင်မည့် သို့မဟုတ်ကောင်းစွာသိရှိပြီးသားဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ရာတွင်ကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှုပျောက်ဆုံးစေနိုင်သောအဖြစ် အပျက်များအားပြန်လည်သတိရခြင်းမဖြစ်စေရန်ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပါက လူကုန်ကူးခံရသူများအားပိုမို ထိခိုက်နစ်နာစေပြီး သက်သေအထောက်အထားစုဆောင်းခြင်းကို နှောင့်နှေးစေသည့်အပြင် ရာဇဝတ်မှုရှင်းလင်းဖော်ထု တ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခြင်းမရှိနိုင်အောင် အတားအဆီးများဖြစ်နိုင်သည်။

၃.၃။ လူကုန်ကူးခြင်း၏ လက္ခဏာများ

နိုင်ငံအများအပြားတွင် လူကုန်ကူးမှုဟုယူဆရသောအခြေအနေများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်အတွက် စံညွှန်းပြချက်များကို အသုံးပြုသည်။ ထိုညွှန်းပြချက်များသည် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ(ဥပမာ ဆေးပညာရှင်များ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် အကောက်ခွန်အရာရှိများ) ကိုလေ့ကျင့်ရေးနှင့် အရည်အချင်းမြှင့်တင်ပေးရေးတို့တွင် အသုံးဝင်ပြီး လူကုန်ကူးခြင်းဖြစ်နိုင်သောအခြေအနေတစ်ခု၏အချို့သောအပိုင်းများ နှင့်သက်ဆိုင်နိုင်ပြီး (ဥပမာ လူကုန်ကူးခံရသူ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရရှိရန်အတွက် လူကုန်ကူးသူက အသုံးပြုသောနည်းလမ်း) သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုပုံစံတစ်မျိုးမျိုး(ဥပမာ အတင်းအကြပ်အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း) နှင့် သက်ဆိုင်နိုင်သည်။လက်တွေ့တွင် လူကုန်ကူးခံရသူအများစုသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်သည့်အတွက် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသောအခြေအနေကို ညွှန်းပြသောအချက်များသည် ပိုမိုအားထား၍ရနိုင်ပါသည်။

အကြံပြုချက်။ အဆင့်သတ်မှတ်သောညွှန်းပြချက်များကို စဉ်းစားပါ။

နိုင်ငံများအနေဖြင့် အချို့သော သတင်းအချက်အလက်မျိုးကို အဓိကထားနိုင်ရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူများကိုရှာဖွေသတ်မှတ်ရန်တာဝန်ရှိသူများကို ကူညီရန် အဆင့်သတ်မှတ်သော ညွှန်းပြချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ILO နှင့် ဥရောပကော်မရှင်တို့မှအသုံးပြုသောစနစ်အရ အားကောင်း အသင့်အတင့် အားနည်း အဆင့်များရှိပြီး လက္ခဏာတစ်ခုသည် အရွယ်ရောက်သူများအတွက် အသင့်အတင့်ဖြစ်သော်လည်း ကလေးသူငယ်များအတွက် အားကောင်းအဆင့်ဖြစ်နိုင်ပြီး လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် အားကောင်းအဆင့်နှင့် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် အားနည်းအဆင့်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း လက္ခဏာများ၏ ကန့်သတ်ချက်များရှိကြောင်းကို အမြဲသိထားရမည်။ လူကုန်ကူးပုံနည်းမျိုးစုံနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရပုံနည်းမျိုးစုံရှိသည့်အတွက် အချို့လက္ခဏာများသည် အချို့ထက်ပို၍ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ကြောင်း ထင်ထင်ရှားရှားသက်သေခံသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် လူကုန်ကူးမှုတစ်ခုတွင် ကြီးမားသော လက္ခဏာတစ်ခုသည် နောက်တစ်ခုတွင် လုံးဝမရှိသို့မဟုတ် မသက်ဆိုင်ပဲရှိနိုင်သည် ဥပမာအားဖြင့် လူတစ်ဦးသည် နေ့စဉ် လက်နက်ကိုင်အစောင့်ဖြင့် ပုံမှန်အလုပ်ချိန်ထပ် နာရီများပိုပြီး လစာအကန့်အသတ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်နေခြင်းသည်

^{၃၇} ယေဘုယျအားဖြင့် ကလေးငယ်များ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်ပေးလို့ မရပါ။ ကလေးငယ်များနှင့် မေးမြန်းခန်းမလုပ်ငန်း၊ မိဘ(သို့)အုပ်ထိန်းသူမှ ခွင့်ပြုချက်ရယူဘဲ နည်းလမ်းများရေးဆွဲရမည်။

^{၃၈} 'Anti-Human Trafficking Manual for Criminal Justice Practitioners' ၊ အပိုင်း ၈၊ သက်သေများဖြစ်နိုင်ချေရှိသောလူကုန်ကူးခံရသူများကိုမေးမြန်းခြင်း၊ UNODC ၊ ၂၀၀၉ ကိုကြည့်ပါ။

လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ကြောင်း ကလေးတစ်ဦးအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်မပါပဲ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ခေါ်ဆောင်ခြင်းထက် ပို၍ပြဿသည်။

အချို့လက္ခဏာများသည် အခြားရာဇဝတ်မှုအမျိုးအစားရှိကြောင်း ပြသနိုင်ပြီး လက္ခဏာရှိခြင်း မရှိခြင်းသည် လူကုန်ကူးမှုဖြစ်မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ချက်မဟုတ်ပါ။^{၃၆} နောက်ထပ်ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုမှာ လူကုန်ကူးသူများအနေဖြင့် ထိုလက္ခဏာများကို အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲ လုပ်ရှားခြင်း (ဥပမာ အာဏာပိုင်များသံသယမရှိစေရန် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ၎င်းတို့၏ ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်စာရွက်စာတမ်းများကို ပေးအပ်ထားခြင်း) ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် လက္ခဏာတစ်မျိုးတည်းကို အားကိုးခြင်းထက် မတူညီသော လက္ခဏာအမျိုးအစားများကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုခြင်းက ပို၍ ထိုးထွင်းသိမြင်စေနိုင်သည်။

ထို့အပြင် လက္ခဏာများသည် လူကုန်ကူးခြင်းအတွက်သက်သေမဟုတ်သော်လည်း လူကုန်ကူးခံရသူအတွက် အကူအညီနှင့် အကာအကွယ် ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် သတ်မှတ်ယူဆရန် ထောက်ခံနိုင်သည်။

အကြံပြုချက်။ အကြောင်းအရာကိုလိုက်၍ရည်ညွှန်းချက်များကို ပြောင်းလဲတီထွင်ပါ။

ညွှန်ပြချက်လက္ခဏာစာရင်းများသည် အာဏာပိုင်များက လုပ်ငန်းတွင် တွေ့ကြုံရသော အခြေအနေ များနှင့်အညီပြောင်းလဲ ယူငြိမသောအခါတွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုအရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် ပြောင်းလဲနေသောလူကုန်ကူးမှုပုံစံများနှင့် အမြဲကိုက်ညီမှုရှိစေရန် လက္ခဏာစာရင်းများကို စနစ်တကျပြုပြင်ပြောင်းလဲနေသင့်ပါသည်။

လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှုတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသော အဓိက ညွှန်ပြချက်များ

အောက်တွင်ဖော်ပြထားသောအချက်များသည် မည်သည့်လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှုတွင်မဆို အကျုံးဝင်နိုင်သည်။ အချို့အချက်များသည် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ကြောင်းလက္ခဏာများပြသပြီး ကျန်သောအချက်များသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသည်ဟုယူဆရသူအပေါ် လူကုန်ကူးသူကရှိနိုင်မည့် ထိန်းချုပ်မှုမျိုးကိုပြသသည်။

- လက်ရှိအခြေအနေသို့ရောက်ရှိရန် ဆက်လက်ရှိနေရန် တွန်းအားပေးအနိုင်ကျင့်ခံရခြင်း
- လက်ရှိအလုပ်အကိုင်အခြေအနေ၏နေရာ သဘောသဘာဝနှင့် ပတ်သက်၍ အလိမ်ခံရခြင်း
- အလုပ်ချိန်ရက်များ နာရီများ ပုံမှန်ထက်ပိုခြင်း
- နေထိုင်မှုအခြေအနေနှင့် အလုပ်ပတ်ဝန်းကျင်သည် လူမဆန်ပဲ ယိုယွင်းနေခြင်း
- အခြားသူများ၏ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိခြင်း အခြားသူများကို အလွန်အမင်းမီခိုခြင်း
- ခြိမ်းခြောက်မှုများ အကြမ်းဖက်မှုများပြုလုပ်ခံရခြင်း
- သူ သူမ၏အသက်အရွယ်နှင့်မသင့်လျော်သော အခြေအနေတွင်ရှိနေခြင်း

လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှုအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းတွင် တွေ့ရသော အဓိကအချက်များ

အောက်တွင်ပါရှိသောအချက်များသည်လူကုန်ကူးမှုစာတမ်းတွင်ပါရှိသောလုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှုအမျိုးအစားတစ်ခုချင်း စီနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ စာတမ်းတွင်ပါရှိသည့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုအမျိုးအစားများ မပြည့်စုံနိုင်သည့်အတွက် လက်တွေ့တွင် တွေ့ရှိလာနေရသော အခြားလုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှုအမျိုးအစားများအတွက် ညွှန်ပြချက်များကိုလည်း အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

^{၃၆} ' Anti-human trafficking manual for criminal justice practitioners ' ၊ UNODC/UN.GIFT ၊ ၂၀၀၉၊ အပိုင်း ၂။ အလားတူ ' National Referral Mechanisms: A Practical Handbook ' ၊ OSCE ၊ ၂၀၀၄၊ စာမျက်နှာ ၆၁ ကိုလည်းကြည့်ပါ။

ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်ခိုင်းစေရန်နှင့် အခြားလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်မှုများ

ဇယား ၁ (section 1.1) တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေကြသူအားလုံးသည် လူကုန်ကူးခံရသူမဟုတ်နိုင်ပါ။ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် ယူဆရသူများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ရာတွင် အသုံးဝင်နိုင်ပါသည်။

- အချို့သောလိင်ဆက်ဆံမှုပုံစံများ သို့မဟုတ် အကာအကွယ်မပါသော လိင်ဆက်ဆံမှုကို ဧည့်သည်များအား မငြင်းဆန်နိုင်ခြင်း
- ဧည့်သည်ထံမှ အခကြေးငွေတိုက်ရိုက်မရ / ဧည့်သည်မှ အလုပ်ရှင်သို့မဟုတ် ကြားလူများသို့ ပေးသော အခကြေးငွေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကိုသာရရှိခြင်း
- အချို့သော ကိုယ်ဝန်တားနည်းများကို အသုံးပြုရန်/ အသုံးမပြုရန် အတင်းအကြပ်ခိုင်းစေခံရခြင်း
- ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးခြင်း ကိုယ်ဝန်ရှိမရှိစစ်ဆေးခြင်းကို အတင်းအကြပ်ခံရခြင်း
- အသက်မပြည့်သေးခြင်း

ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း ထုတ်ယူရန်အတွက်လူကုန်ကူးခြင်း

အောက်ပါအချက်များသည် ဆေးပညာအရ အစားထိုးကုသရန်အတွက် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကို ထုတ်ယူရန် သို့မဟုတ် ထုတ်ယူပြီးသော အခြေအနေများနှင့်အဓိက သက်ဆိုင်သည်။ ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာအရနှင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများထုတ်ယူခြင်းနှင့် အနည်းငယ်သာသက်ဆိုင်သည်။

- ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်ပိုင်းထုတ်ယူရန်အတွက် အတင်းအကြပ်ဖိအားပေးခိုင်းစေခံရခြင်း
- ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းထုတ်ယူသည့်အတွက် ရရှိမည့် အလျော်နှင့်ပက်သက်၍ လိမ်လည်ခံရခြင်း
- မည်သည့်အချိန်မည်သည့်နေရာတွင် အစားထိုးခွဲစိတ်ကုသခြင်းပြုလုပ်မည်ကို မသိခြင်း
- အစားထိုးကုသမှုလုပ်ဆောင်ချက်အကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အန္တရာယ်များကို နားမလည်ခြင်း
- ချိတ်ဆက်ပေးသောဘေးလူရှိကြောင်း အရိပ်အရောင်ရှိနေခြင်း
- ထိုသူနှင့်အတူ လက်ခံ၍ခွဲစိတ်ကုသမှုမယူမည့်သူသည် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့သွားရောက်ရန် အရိပ်အရောင်များရှိခြင်း

အိမ်အစေခံအဖြစ်ခိုင်းစေရန် လူကုန်ကူးခြင်း

- အရည်အသွေးနိမ့်အဆင့်နိမ့်ကျသောအစားအစာသာ စားသုံးရပြီး အာဟာရမပြည့်သောလက္ခဏာများပြသခွင့်ရ
- အလုပ်ချိန်နာရီများ ပို၍အလုပ်လုပ်ရခြင်း
- ကိုယ်ပိုင်သီးသန့်နေရာမရှိခြင်း ကိုယ်ပိုင်နေရာသည် မလုံလောက်ခြင်း
- အလုပ်ဝတ်ထားခြင်း အခြားသူများနှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံခွင့်မပြုခြင်းနှင့် အလုပ်ရှင်မပါပဲ အိမ်မှ ထွက်ခွာခွင့်မရှိခြင်း
- စာကားမှုများ၊ ခြိမ်းခြောက်မှုများ အကြမ်းဖက်မှုများ တိုက်ခိုက်မှုများခံရခြင်း
- အလုပ်ရှာပေးသည့်အတွက် အဖိုးအခပေးရခြင်း
- အသက်မပြည့်သေးခြင်း

အဓမ္မထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း၊ အိမ်ဖော်အဖြစ်ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းသို့မဟုတ်အသက်မပြည့်သေးပဲထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းရည်ရွယ်ချက်အတွက် လူကုန်ကူးခြင်း

- ထိမ်းမြားခြင်းအတွက် ကြားလူကို ငွေသို့မဟုတ် အခြားတံစိုးလက်ဆောင်များပေးခြင်း
- နှစ်ဦးနှစ်ဘက်မှ ပါဝင်ပက်သက်မှု သဘောတူမှု မရှိပဲ အခြားသူများက ထိမ်းမြားရန် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပေးခြင်း
- အလုပ်ကြမ်း၊ အိမ်တွင်းအစေခံ သို့မဟုတ် လိင်အကြမ်းဖက်ခံရသောအခြေအနေသို့ အဓမ္မသွတ်သွင်းခြင်း
- အပျူစိစ်စစ်စစ်ဆေးပြီးခြင်းစစ်ဆေးရန်ရရှိခြင်းထိမ်းမြားခြင်းကို ဆွေမျိုးများကပါ သဘောတူရန်တွန်းအားပေးခံရခြင်း
- စိတ်ကျခြင်း၊ မိမိအသက်ကိုရန်ရာခြင်း၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းမှကင်းကွာခြင်း သို့မဟုတ် တားမြစ်ဆေးဝါးသုံးသော လက္ခဏာများပြသခြင်း
- မိသားစုအဆင်မပြေခြင်း၊ အိမ်ထောင်ရေးအကြမ်းဖက်ခြင်း နှုတ်စက်ခံရခြင်းစသောလက္ခဏာများရှိခြင်း
- အသက်မပြည့်သေးခြင်း

တောင်းရမ်းခြင်းနှင့် ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လူကုန်ကူးခြင်း

- တောင်းရမ်းခြင်းသို့မဟုတ်ခိုးယူခြင်းဖြင့် အလုံအလောက်မရပုံက နှုတ်စက်ခံရသည်။
- အလားတူအလုပ်များကိုလုပ်ကိုင်သူများနှင့် အတူတကွနေထိုင်သည်။
- ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များ၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် တရားဥပဒေနှင့် ငြိစွန်းပုံကို နားမလည်ပါ။
- အရွယ်မရောက်သေးသောကလေးသူငယ်သက်ကြီးရွယ်အို သို့မဟုတ် မသန်စွမ်းသူဖြစ်ခြင်း

ဤညွှန်ပြချက်များသည် အချို့သော ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းများနှင့်သက်ဆိုင်ပြီး အောက်တွင် ဖော်ပြထားသောအခြေအနေများသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအမျိုးအစားအားလုံးတွင် အကျိုးဝင်သည်။

ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခံရသော လူကုန်ကူးခံရသူများကို ရှာဖွေခွဲခြားခြင်း၏ အခက်အခဲများ

ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းခံရသူများကို လူကုန်ကူးခံရသူမဟုတ်ပဲ ဒုစရိုက်သမားများဟု မှားယွင်းသတ်မှတ်ခြင်းခံရနိုင်သည်။ ဤကိစ္စမျိုးကို လျော့နည်းစေရန်အတွက် အာဏာပိုင်များသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအားထိန်းချုပ်ပြီး ထိုသူ သူမအား ခေါင်းပုံဖြတ်သောအခြေအနေမျိုးတွင် ထားရှိရန် လူကုန်ကူးသူများက အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများ နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအပေါ် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ ကျေနပ်မှုသည် အရာမဝင်ခြင်းစသည့်အကြောင်းအရာများပေါ်တွင် လုံလောက်စွာလေ့ကျင့်မှုများရှိရမည်။

လူကုန်ကူးသူဟုသံသယရှိသူက “နည်းလမ်း” များအသုံးပြုခြင်း

လူကုန်ကူးမှုကြေညာစာတမ်းတွင်ဖော်ပြထားသော“နည်းလမ်း”များသည်လူကုန်ကူးကြောင်းညွှန်ပြချက်များလည်းဖြစ်သည်။ စာတမ်းအရ လူကုန်ကူးခံရသူသည် ကလေးသူငယ်ဖြစ်သောအခါတွင် ထိုနည်းလမ်းများသည် လူကုန်ကူးရာတွင် လိုအပ်သော ကျူးလွန်စရာဖြစ်မှုတစ်ခုမဟုတ်သော်လည်း ၎င်းတို့ကိုအသုံးပြုခြင်းသည် လူကုန်ကူးမှု သို့မဟုတ် အလားတူခေါင်းပုံဖြတ်မှုမျိုးကို ဖော်ညွှန်းနိုင်သည်။ အလုပ်ရှာပေးခြင်း၊ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ လူတစ်ဦးအား လက်ခံထားခြင်း၊ မှသည် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအဆင့်တွင် သူသို့မဟုတ်သူမကို ထိန်းချုပ်ခြင်းအထိ လူကုန်ကူးခြင်း၏ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို ထိုနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနိုင်ပြီး လူကုန်ကူးခံရသူကို မည်သည့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအမျိုးအစားကိုမဆို ခံရစေရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။ အချို့သောနည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်းကို ဖော်ထုတ်ရန် လွယ်ကူသော်လည်း (ဥပမာ အင်အားအသုံးပြုခြင်း) တစ်ခါတစ်ရံတွင် နည်းလမ်းများသည် သို့သိပ်ပြီး ကောက်ချက်ချရန် ခဲယွင်းသည်။ (ဥပမာ အာဏာကိုအလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်လွယ်သောအခြေအနေတွင်ရှိနေခြင်း။

လူကုန်ကူးမှုကျူးလွန်ကြောင်းသတ်မှတ်ရာတွင် အကူအညီပေးရန် အောက်ဖော်ပြပါ မပြည့်စုံသောစာရင်းတွင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော လူကုန်ကူးမှုညွှန်ပြချက်များကိုဖော်ပြထားသည်။

ခြိမ်းခြောက်မှုများ

- ထိုသူ (သူ သူမ၏ မိသားစု မိတ်ဆွေသို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်း) ကိုခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း
- ထိုသူ (သူ သူမ၏ မိသားစု မိတ်ဆွေသို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်း) ကို အင်အားဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း
- ထိုသူအား အာဏာပိုင်များထံသို့တိုင်ကြားမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း
- အင်အားသုံးခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း

အင်အားအသုံးပြုခြင်း

- ထိုသူ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဒဏ်ရာများတွေ့ရခြင်း
- ထိုသူတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဒဏ်ရာများရှိကြောင်းတွေ့ရခြင်း
- လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု နှင့် သို့မဟုတ် မုဒိမ်းကျင့်ခံရကြောင်း လက္ခဏာများတွေ့ရခြင်း

အကျပ်ကိုင်မှု

- မိသားစုသို့မဟုတ်စီးပွားရေးပြဿနာများရှိခြင်း
- ဒုစရိုက်မှုသမိုင်းရှိခြင်း သို့မဟုတ် တနည်းနည်းဖြင့် အာဏာပိုင်များ ဂရုစိုက်မှုခံရခြင်း
- တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု၊ အခြေအနေရှိခြင်းနှင့် သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းများမရှိခြင်း
- ထိုသူ၏ စာရွက်စာတမ်းများ ငွေကြေးသို့မဟုတ် အခြားပိုင်ဆိုင်မှုများ ထိန်းသိမ်းခံရခြင်း
- တရားမျှတမှုမရှိသော ငွေချေးမှုအစီအစဉ်တွင်ပါဝင်မိခြင်း
- တစ်ဦးတည်းထားခြင်း၊ ပိတ်လှောင်ထားခြင်း နှင့် သို့မဟုတ် စောင့်ကြည့်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်ခံရခြင်း
- ထိုသူ၏ ယဉ်ကျေးမှုသို့မဟုတ် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများကို အသုံးပြုခံရခြင်း

အမွေခေါ်ဆောင်ခံရခြင်း

အယောင်ဆောင်ခြင်း/လိမ်လည်ခြင်း (မှားယွင်းသော မတိကျသော မပြည့်စုံသော သို့မဟုတ် လှည့်စားနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်)

- ထိုသူ၏ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် (သွားရောက်မည့်နေရာအပါအဝင်) အစိတ်အပိုင်းများ
- ခရီးသွားခြင်းနှင့်အလုပ်ရှာဖွေပေးသောအခြေအနေများ
- အမျိုးအစား၊ လစာ၊ လုပ်ခ၊ ဝင်ငွေ၊ ရရှိငွေစသည်တို့အပါအဝင် ထိုသူ၏ အလုပ်အကိုင် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ
- ပညာရေးအခွင့်အရေးများ ရယူနိုင်ခြင်းရှိမရှိ
- အိမ်နှင့် နေရာ သို့မဟုတ် နေရသော အခြေအနေ
- ထိုသူ၏ စာရွက်စာတမ်းများ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုအခြေအနေ အလုပ်သို့မဟုတ် စာချုပ်၏ တရားဝင်မှု
- ထိုသူအပေါ် အာဏာပိုင်များ၏ သဘောထား ဆက်ဆံဆောင်ရွက်ပုံနှင့် ဥပဒေများ
- မိသားစုပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု သို့မဟုတ် ကလေးမွေးစားခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စများ

အောက်ပါတို့ကိုအလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် အာဏာ သို့မဟုတ် ထိခိုက်လွယ်သောအခြေအနေ ကိုအသုံးပြုခြင်း ၃၇

- ခေါင်းပုံဖြတ်သူ/အလုပ်ရှင်/မိသားစုဝင်အားမီခိုမှုနှင့် ၎င်းတို့အားစီးပွားရေးစိတ်ပိုင်းခံစားချက်ပိုင်းဆိုင်ရာမီခိုမှု
- ခေါင်းပုံဖြတ်သူ/အလုပ်ရှင်/မိသားစုဝင်/ သို့မဟုတ်အခြားတို့နှင့် အချစ်ရေးသို့မဟုတ် စိတ်ခံစားချက်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆက်နွှယ်မှု
- ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု စာရွက်စာတမ်းများနှင့် သို့မဟုတ် အခြေအနေ
- လူမှုရေးယဉ်ကျေးမှုသို့မဟုတ် ဘာသာစကား ကွဲပြားမှု
- အလုပ်အကိုင်မရှိခြင်း စီးပွားရေးယိုယွင်းခြင်း
- ထိုသူ၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝေသနာ အသက် (ငယ်ရွယ် သို့မဟုတ် ကြီးရင့်) လိင် ၊ သဘောကျသောလိင် ၊ နိုင်ငံ ၊ လူမျိုးသို့မဟုတ် ဇာတိ နှင့် ဒုက္ခိတအခြေအနေ
- ထိုသူ၏ ယဉ်ကျေးမှုသို့မဟုတ် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများ ပွဲများ ထုံးတမ်းစေလွှတ်မှုများ
- ဆေးဝါး သို့မဟုတ် ယမကာသုံးစွဲခြင်း စွဲလမ်းခြင်း

လူတစ်ဦးအားအခြားသူတစ်ဦးကိုထိန်းချုပ်ရာတွင်အလိုတူစေရန်တံစိုးလက်ဆောင်များပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ်လက်ခံခြင်း

- ဘေးလူများအား အခကြေးငွေ လာဘ်ပေးခြင်း လက်ဆောင်ပေးခြင်း လက်ခံခြင်း အခြေအနေသို့ရောက်နေခြင်း

၃၇. 'Abuse of a Position of Vulnerability' နှင့် အခြားအဓိပ္ပါယ်ကို လူကုန်ကူးမှုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်၊ UNODC ၊ ၂၀၁၂ နှင့် အားနွဲ့သူတစ်ယောက်၏အသုံးပြု ခံရနိုင်တဲ့အနေအထားညွှန်းဆိုချက်ကို အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးများအတွက် ကုလသမဂ္ဂရိုနှိုင်းစံပြကြားစုပေါင်းကျူးလွန်သောဖြစ်ဒဏ်များကိုကာ ကွယ်ရန်၊ ဖိနှိပ်ရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရန် သဘောတူညီထားသောပရိုတိုကောလ်၏ ဆောင်းပါး ၃ ကိုကြည့်ပါ။ UNODC ၊ ၂၀၁၂။

နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ လူကုန်ကူးခံသည်ဟုယူဆရသူ သွားရောက် နေထိုင်သောနည်းလမ်း

လူတစ်ဦးအား နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သံသယရှိနေသောအခြေအနေများတွင် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ သွားရောက် ဝင်ရောက်နေထိုင်သောနည်းလမ်းသည် သူသူမ၏ လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် အခြေအနေအား သုံးသပ်ပေးနိုင်သည်။

- ထိုသူ၏ ခရီးသွားလာရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်စာရွက်စာတမ်းများကို အခြားသူက ကိုင်ဆောင်ထားခြင်း ပြသခြင်း
- အလုပ်ရှာဖွေရေးနှင့်ခရီးသွားအေဂျင်စီများသည်မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိခြင်း သို့မဟုတ် စိစစ်ကြပ်မတ်မှုမရှိခြင်း
- သို့မဟုတ် လုပ်သားအတွက် နန့် ခ်းအမြင့်များကောက်ခံခြင်းနိုင်ငံကူးစီမံသည် အကျိုးမဝင် သို့မဟုတ် ခရီးသွားခြင်းအကြောင်းရင်းသည် အခြားအချက်များ(ဥပမာ နေထိုင်ရမည့်ကာလအတွက်ငွေအလုံအလောက်မပါခြင်း၊ ခရီးသည်၏ ရုပ်အသွင်အပြင်အခြေအနေ၊ အလုပ်အကိုင်) နှင့် မကိုက်ညီခြင်း
- ထိုသူ၏ ပစ္စည်းများသည် ခရီးသွား၏ ပြောစကားနှင့်မကိုက်ညီခြင်း (ဥပမာ သယ်ယူသောပစ္စည်း၏ အရည်အသွေးအမျိုးအစား၊ ကြာရှည်နေထိုင်မည့်ခရီးအတွက် အိတ်အသေး သို့မဟုတ် အချိန်တိုအတွက် အိတ်အကြီး)
- သူ သူမမသိဟုယူဆရသော လူတစ်စုနှင့်အတူ ခရီးသွားခြင်း
- ကိုယ်ပိုင်စာရွက်စာတမ်းအလုပ်နှင့်သို့မဟုတ် ခရီးသွားလာခြင်းစာရွက်စာတမ်းများ အတုဖြစ်နေခြင်း သို့မဟုတ် ခရီးသွားများ၏ အချက်အလက်များသည် ယုံကြည်နိုင်စရာမရှိခြင်း
- သူသူမ၏ ခရီးလမ်း၊ ရောက်ရှိမည့်နေရာသို့မဟုတ် ခရီးသွားရမည့်အကြောင်းရင်းတို့အား ဝိုးတဝါးဖြစ်နေခြင်း
- (ကိုယ်ပိုင်စာရွက်စာတမ်းများသိမ်းဆည်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် အလုပ်ထုတ်လိုက်ခြင်းတို့ကြောင့် အပါအဝင်) တရားမဝင်သော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု အခြေအနေတွင်ရှိနေခြင်း

လူကုန်ကူးခံရသူဟု ယူဆရသူ၏ ရုပ်သွင်အခြေအနေ

လူကုန်ကူးခံရသူများသည် လူကုန်ကူးခံရခြင်း၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် ပြင်းထန်သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဒဏ်ရာများရရှိကြသည်။ စတွေ့ချိန်တွင် ထိုသူ၏ ရုပ်သွင်ပြင်အခြေအနေကိုကြည့်၍ လူကုန်ကူးခံရသူဟုတ်မဟုတ် သုံးသပ်ပေးနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း လူကုန်ကူးခံရသူများသည် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရကြောင်းမဖော်ထုတ် ပဲ သူတို့၏ အခြေအနေကို စိတ်ကျေနပ်သည်ဟု ဖော်ပြနိုင်သည်ကို သတိပြုရန်အရေးကြီးသည်။^{၁၀} လူတစ်ဦး၏ အခြေအနေအပေါ်ခေါင်းမာစွာ စိတ်ကြေနပ်မှုသည် လူကုန်ကူးသူက ထိုသူ သူမအား မည်မျှ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သည် ကိုပြသနိုင်သည်။

စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအခြေအနေနှင့် အပြုအမူလက္ခဏာများ

- စိတ်ပူပန်ခြင်း၊ စိတ်ဓာတ်ကျခြင်း အားလျော့အရှုံးပေးခြင်း၊ ကြောက်တတ်ခြင်း၊ စိတ်တင်းကြပ်ခြင်း၊ လန့်ခြင်း၊ ဂယောက်ခြောက်ခြားဖြစ်ခြင်း
- မျက်လုံးချင်းဆုံရန် ရှောင်နေခြင်း
- ထိခိုက်ဒဏ်ရာများနှင့်ပက်သက်၍ဆွေးနွေးရန် ဝန်လေးခြင်း

မတရားဆက်ဆံခံရမှု ဂရုမစိုက်မှုကြောင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလက္ခဏာများ

- ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု လက္ခဏာများရှိခြင်း
- မူးယစ်ဆေးသို့မဟုတ် အရက်သောက်သုံးခြင်းစလွဲ မ်းခြင်းလက္ခဏာများရှိခြင်း
- အာဟာရမပြည့်ခြင်းသို့မဟုတ်အစားအစာရေအိပ်စက်ခြင်းဆေးဝါးသို့မဟုတ်အခြားအသက်ရှင်ရန်လို
- အပ်ချက်များ မရရှိ သာကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော လက္ခဏာများရှိခြင်း
- ရချိုးခန်းသို့မဟုတ်သန့်စင်ခန်းများမရရှိ သာကြောင့် ကျန်းမာရေးနှင့်မညီသော သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေလက္ခဏာများရှိခြင်း

^{၁၀} အပိုင်း ၂.၂ ကိုကြည့်ပါ။

လူကုန်ကူးခံရသည်ဟုယူဆရသူ နေထိုင်သို့မဟုတ် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြောင်းတွေ့ရသော နေရာ၏ အခြေအနေ

နေထိုင်ရေးနှင့်အလုပ်ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေမှညွှန်ပြချက်များသည်လူကုန်ကူးခံရသူများကိုခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့်သကျဆိုင်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူဟုယူဆရသူများကို ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း အပါအဝင် အိမ်ဖော်အလုပ်၊ ကလေးထိန်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု၊ သက်ကြီးရွယ်အိုစောင့်ရှောက်မှု၊ အားကစား၊ ဖျော်ဖြေရေး၊ ဟိုတယ်လုပ်ငန်း၊ဆောက်လုပ်ရေး၊ သစ်လုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အဝတ်အထည်လုပ်ငန်းများအပါအဝင် လုပ်ငန်းမျိုးစုံအလွှာမျိုးစုံတွင်တွေ့ရှိရသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ညွှန်ပြချက်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူဟုယူဆရသူ အားနေထိုင်လုပ်ကိုင်နေကြောင်းတွေ့ရှိနိုင်သည့် အခြေအနေအားလုံးတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။

လုပ်ခလစာနှင့် စာချုပ်များ:

- လစာများနှင့် စုငွေများ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းများ တားမြစ်ထားခြင်း
- သူသူမ၏ အလုပ်အတွက်လုပ်ခအနည်းငယ်သာရရှိခြင်း လုံးဝမရရှိခြင်း အချိန်လွန်ပြီးမှရခြင်း
- ပေးရန်ကတိပေးထားသောလခသို့မဟုတ် နိုင်ငံ၏အနည်းဆုံးလုပ်ခနှင့်ယှဉ်လျှင် လုပ်ခနိမ့်ခံရခြင်း
- အလုပ်ရှင်များ အလုပ်ရှာပေးသော အခွင့်များကိုအကြွေးများဆပ်ရန် အပါအဝင် အများအပြားနှုတ်ယူခြင်း
- တရားဝင်ရရှိရမည့် ခံစားခွင့်များ လူမှုရေးဆိုင်ရာအကာအကွယ်များမရခြင်း
- စာချုပ်မချုပ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် စာချုပ်ပါအချက်အလက်များကိုမလိုက်နာခြင်း
- နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ရောက်ရှိသောအခါသို့မဟုတ် အလုပ်စတင်သောအခါတွင် စာချုပ်အသစ်ချုပ်ဆိုစေခြင်း
- အလုပ်ရှင်အနေဖြင့် အလုပ်သမားများကို လုပ်ခများပေးကြောင်း အထောက်အထားမပြနိုင်ခြင်း
- အကြောင်းကြားခြင်း ခံစားခွင့်များနှင့် အကြောင်းပြချက်များမရပီ အလုပ်ထုတ်ခံရခြင်း

အလုပ်ခွင် ကျန်းမာရေးနှင့်လုံခြုံရေး

- အကာအကွယ်အဝတ်အစားနှင့်ပစ္စည်းများလုံလောက်စွာပံ့ပိုးပေးထားခြင်းမရှိခြင်း၊အသုံးပြုတတ်ရန်သင်ကြားပေးထားခြင်းမရှိခြင်း
- ဆေးဝါးကုသမှုခွင့်မရှိခြင်း
- အလွန်များပြားသောအလုပ်နှုန်းများသို့မဟုတ် ပုံမှန်မဟုတ်သောအချိန်များတွင်အလုပ်လုပ်ရခြင်း
- အားလပ်ချိန် အနည်းငယ်သာရရှိခြင်း လုံးဝမရရှိခြင်း
- သတ်မှတ်ချက်မပြည့်ပါက ဒဏ်ပေးမှုများ ဒဏ်ငွေဆောင်ရခြင်းများ ခံရခြင်း

သွားလာလှုပ်ရှားမှုနှင့် အခြား ပံ့ပိုးမှုများ ကန့်သတ်ချက်များ

- ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအချုပ်အနှောင်သို့မဟုတ် အလုပ်နေရာသို့မဟုတ် အခြားနေရာသို့သာ ထိန်းချုပ်ထားသော လက္ခဏာများပြသခြင်း (ဥပမာ ပိတ်ထားသော သံတိုင်ကာထားသော ပြတင်းပေါက်များ အပြင်မှာပိတ်ရသောတံခါးများ၊ သံဆူးကြိုးများ လုံခြုံရေးကင်မရာများ)
- သူသူမအလုပ်လုပ်သော နေရာတွင် အိပ်စက်ရခြင်း
- ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာများအသုံးပြုခွင့်မပြုခြင်း
- သူသူမ၏ ကိုယ်ပိုင်စာရွက်စာတမ်းများ ခရီးသွားစာရွက်စာတမ်းများလက်ဝယ်မရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ်ထိုစာရွက်စာတမ်းများကို အလုပ်ရှင်သို့မဟုတ်အခြားတစ်ယောက်ကသိမ်းဆည်းထားခြင်းဥ

^၉ ညွှန်းကိန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ မက်ထရစ်ညွှန်းကိန်းများကိုကြည့်ပါ။

အပိုင်း ၄။

လူကုန်ကူးခံရသူများကိုဖော်ထုတ်ရန်အတွက် မှတ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

- ✓ သားကောင်များအဖြစ်လူကုန်ကူးခံရသူတွေဟုယူဆသူတွေကိုကုသရေးအတွက်မှတူယူချက်တစ်ခု မိတ်ဆက်ပေးရေး။ လူကုန်ကူးခံရသူတွေကို ဖော်ထုတ်ရေးအတွက်ချမှတ်ထားသောနိုင်ငံတော်မူဝါဒများ အာဏာပိုင်များကို အောက်ပါလုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုပေးသင့်သည်။ အကယ်၍လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ် ယောက်ဟာလူကုန်ကူးခံရတယ်လို့ သံသယဖြစ်ရင်အဲဒီသူ(သို့) သူမကို ကုန်ကူး ခံရ သူအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ကနဦးအကူ အညီနှင့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းမှား ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
- ✓ ကုန်ကူးမှုများနှင့်ဆက်စပ်သောရာဇဝတ်မှုများ၏အသိပညာပေး။ လူကုန်ကူးခံရသူဟုထင်မှတ်ခွင့်မခံရသူသည်အခြားဖြစ်မှုကျူးလွန်ခံရသူဖြစ်သူ ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကာကွယ်ရေးနှင့်အကူအညီလိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူတို့ ကို ဖော်ထုတ်ရန်တာဝန်ရှိသူတို့ သည် ပြစ်မှုများကို ပိုမိုအာရုံစိုက်သင့် ပြီး၎င်းတို့ ကိုတုံ့ပြန်ရန် လက်နက်ကိရိယာတပ်ဆင်ပေးရမည်။
- ✓ အားနဲ့ သောအုပ်စုတွေကြားမှလူကုန်ကူးခံရနိုင်တယ်လို့ ယူဆတဲ့သူတွေကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ပါ။ လုပ်ဆောင်မှုအဆင့်မတိုင်မီဖော်ထုတ်ရန်အလွန်ခက်ခဲပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတို့ က လူကုန်ကူး ခံရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအပါအဝင် ခံရသည်ဟုယူဆရသူများကိုဖော်ထုတ်ရန် ဆိုချအာဏာပိုင်များကို ကူညီပံ့ပိုးရမည်။
- ✓ ကျွန်ုပ်တို့ကိုဖော်ထုတ်ခြင်း။ ကျွန်ုပ်တို့ကို မျက်မှောက်အခြေအနေထက်ကျူးလွန်သူနှင့် သူ/သူမ၏ကျွန်ုပ်တို့ခံရသူကြားတည်ရှိသော ဆက်ဆံ ရေးအားဖြင့်မှတ်သားသည်။ အာဏာပိုင်များအနေနှင့် လူတစ်ယောက်ဟာသက်တောင့်သက်သာနေနေတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့ဘဝမှာရှိနိုင်ပေမဲ့၊ အခြေခံပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆုံးဖြတ်ချက်များကိုချနိုင်တဲ့အခွင့်အာဏာ မရှိဘူးဆိုသည်ကိုနားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။
- ✓ ကြွေးမြီကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ကိုဖော်ထုတ်ခြင်း။ ကြွေးမြီနှောင်သည် လူကုန်ကူးခံရသူအများစုကြံ့တုရသောအရာဖြစ်သည်။ ကြွေးမြီနှောင်တစ်ခုရရှိအ ခြေအနေကို အကန့်အသတ်မရှိနိုင်သော အကြွေး တစ်ခုရရှိပြီး၊ ဘယ်လိုအလုပ်မျိုး(သို့)ဝန်ဆောင်မှုနဲ့မှ မပေးဆပ်နိုင်သောအကြွေးဖြင့် ဖော်ထုတ်နိုင်ချေရှိ သည်။ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူအများစုသည် ခေါင်းပုံ ဖြတ်ခံရတဲ့ အနေအထားမှာရှိတဲ့ ကြွေးမြီနှောင်တစ် ခုကို လုပ်အား(သို့)ဝန်ဆောင်မှုများဖြင့်ပေးဆပ်ရန် ကြိုးစားခြင်းအဖြစ် ကျယ်ပြန့်စွာနားလည်ပါသည်။
- ✓ အမွေလက်ထပ်မှုကိုဖော်ထုတ်ခြင်း။ ကျွန်ုပ်တို့စနစ်နောက်ဆက်တွဲသဘောတူညီချက်မူအတည်ပြုကတည်းက (အမျိုးသမီးများ၏ အတင်းအဓမ္မလက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးခြင်းကိုဖော်ထုတ်ဖို့ သာလျှင်)၊ယောက်ျားလေးများနှင့် လူကြီးများလည်း အတင်းအဓမ္မထိမ်းမြားပေးကြောင်းကို ကျယ်ပြန့်စွာအသိအမှတ်ပြုလာကြသည်။ အတင်းအဓမ္မထိမ်းမြားပေးခြင်းနည်း မျိုးစုံကို တိုက်ဖျက်ရန် ပြဌာန်းထားသောဥပဒေကို ကျားမ မခွဲခြားပဲ တန်းတူသုံးခြင်းဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမည်။
- ✓ ကလေးများကို ခေါင်းပုံဖြတ်ရောင်းချခြင်းကိုဖော်ထုတ်ခြင်း။ ကလေးများ(သို့)မွေးကင်းစကလေးများရောင်းချခြင်းသည် ၎င်းတို့ ရောင်းချခံရပြီး အသုံးချခံရမည်ထိ စောင့်စရာမလိုသည့်အတွက်၊ နိုင်ငံများအနေနှင့်မွေးစားဖို့ရောင်းချခံရခြင်းနှင့် စီးပွားဖြစ်ကိုယ်ဝန်လွယ် ပေးသော အစီအစဉ်များအတွက်လည်း ပွင့်လှစ်မှုစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

- ✓ ခေါင်းပုံဖြတ်မှုမျိုးစုံအတွက် အထူးညွှန်းကိန်းများထားခြင်း။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတို့က ခေါင်းပုံဖြတ်မှုဆိုင်ရာပုံစံအမျိုးမျိုးကို သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တို့အား အသိအမှတ်ပြုရန် ညွှန်းကိန်းအမျိုးမျိုးကို သင်တန်းပို့ချထားရပါမည်။ အကူအညီနှင့်အကာအကွယ်ပေးစဉ်ကာလ အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြချက်များသည် သိသာပါသည်။ အပိုင်း ၃.၃ ကအသေးစိတ်ညွှန်းကိန်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။
- ✓ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်နှင့်ခြင်းအတွက် စိုးရိမ်မှုများကို ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဝန်ခံလာစေရန် အားပေးပါ။
လူကုန်ကူးခံရသူများအနေဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော စိုးရိမ်မှုများကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ပြည်ပတွင်းလာရောက်နေထိုင်မှုအပါအဝင် လူကုန်ကူးခံရခြင်းအကျိုးဆက်အဖြစ် ကျူးလွန်မိသောပြစ်မှုများအတွက် ရာဇဝတ်ဒဏ်သင့်ခံရမှုမဖြစ်ရစေရန် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ထားရန်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ တိုင်းပြည်သို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခံရခြင်းနှင့်ဆိုင်သော စိုးရိမ်မှုတို့ကို ဆွေးနွေးရန်အတွက် လူကုန်ကူးခံရသူများကို အကာအကွယ်နှင့် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်ရန် ရောက်ရှိနေသော နိုင်ငံတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ဗီဇများ စီစဉ်ပေးထားရမည်။
- ✓ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် မိသားစုများကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ဖော်ထုတ်စေရန် အားပေးပါ။
နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများ၊ မျက်မြင်သက်သေများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို လုံခြုံစွာစောင့်ရှောက်ပေးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ထားရမည်။ လုံခြုံမှုလိုအပ်သောသူများသည် အခြားနိုင်ငံများတွင် ရှိနေသောအခါတွင် ထိုနိုင်ငံများတွင် ရှိသော ရာဇဝတ်မှုဥပဒေ အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ လိုအပ်လျှင် အန္တရာယ်ရှိနေသောသူအတွက် အကာအကွယ်ပေးရန် ဗီဇနှင့် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို အဆင်ပြေအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- ✓ အနှစ်မခံရအောင် ကာကွယ်ပေးခြင်းအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ဖော်ထုတ်နိုင်အောင် အားပေးပါ။
နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်ပေးထားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း စောင့်ရှောက်ရေးမူဝါဒများချမှတ်ရတွင် ပြဿနာများကို နားလည်ရန်နှင့် ဖြေရှင်းရန် NGO များအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်အတူလုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် အထောက်အပံ့နှင့် သက်သေစောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်များသည် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အရှက်ရခြင်းနှင့် အနှစ်ခံရခြင်းအတွက် စိုးရိမ်မှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရမည်။
- ✓ လူကုန်ကူးခံရသူရှာဖွေသတ်မှတ်ခြင်းကို မြှင့်တင်နိုင်ရန် လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းကို လူထုသိနားလည်စေရန်ဆောင်ရွက်ပါ။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုအကြောင်း ပညာပေးသော ဆောင်ရွက်မှုများကို စတင်ခြင်း အားပေးခြင်းများပြုလုပ်သင့်သည်။ ၎င်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် လူထုကို က) လူကုန်ကူးမှု၏အဓိပ္ပါယ် နှင့် မည်သို့ပုံဖြစ်ကြောင်း ခ) လူတစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ သက်ဆိုင်သောအာဏာပိုင်များထံညွှန်ပေးရန်အတွက် အသေးစိတ်အချက်များ ပေးခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သောလုပ်ဆောင်ချက်များ နှင့် hotline များ၏သတင်းအချက်အလက်များ ကိုရှင်းပြပေးနိုင်လျှင်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။
- ✓ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်သက်ဆိုင်သော မတူညီသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လုပ်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်အားပေးပါ။ ထိရောက်သောလူကုန်ကူးခံရသူခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နိုင်ငံအာဏာပိုင်အများအပြားနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ၏ ကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ခွဲခြားချမှတ်ရန် ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များ ချမှတ်ပါ။

✓ လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် ထိတွေ့နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် သူများကို ခွဲခြားဖော်ထုတ်နိုင်စေရန် လေ့ကျင့်မှုများပြုလုပ်ပေးပါ။
ရှေ့တန်းအရာရှိများကို လူကုန်ကူးခံရသူများကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းလေ့ကျင့်မှုများကို အဓိကထားရန် အရေးကြီးသည်။ ဆရာဆရာမများ၊ ဂျာနယ်လစ်များ၊ ဆေးပညာရှင်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများမှ ဝန်ထမ်း များ နှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့်ကြုံတွေ့နိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ အခြားသူများကိုလည်း လူ တစ်ဦးအား လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ်ညွှန်ပြသော အချက်များကို သိနားလည်စေရန် သင်တန်း များ ပေးရန် ဂရုပြုရမည်။

✓ လူကုန်ကူးခံရသူကလေးသူငယ်များအားရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးကို အားဖြည့်ပါ။
လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်နိုင်သော ကလေးသူငယ်များအား လျင်မြန်စွာ ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကလေးသူငယ်ဝန်ဆောင်မှုအထူးပြုလုပ်ဆောင်သူများကို ချက်ခြင်းအသိပေးနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါအချက်များပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။
• အသက်မပြည့်သေးသောသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း နှင့်
• လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း

✓ လူကုန်ကူးခံရသူအားထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးသည့် စုံစမ်းမှုနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်းကို ပံ့ပိုးပေးပါ။ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုပြုလုပ်သူများအား ဘာသာစကား၊ လိင်၊ အသက်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်သက်သောအချက်များကို ကိုင်တွယ်ရန် သင့်လျော်သော အရည်အချင်းများရှိအောင် ပြုလုပ်ပေးပါ။ စုံစမ်းမေးမြန်းခံမည့်သူတစ်ဦးချင်းစီအား ကိုယ်ပိုင်လိုလားချက်များကို တိုင်ပင် ဆွေးနွေးပြီးထိုအချက်များကိုသင့်လျော်သည့်အတိုင်းအတာအထိလိုက်လျောဆောင်ရွက်ပေးပါ။

✓ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသူများကို သင့်လျော်သောလွှဲပြောင်းမှု များပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ထားပါ။
နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူတစ်ဦးက ခိုလှုံခွင့်တောင်းခံသောအခါသို့မဟုတ် ဒုက္ခသည်ဟု ယုံကြည်စရာ အကြောင်းပြချက်ရှိသောအခါတွင် မူလနိုင်ငံ၏ သံတမန် ရေးရာ ကိုယ်စား လှယ်များကို ဆက်သွယ်ခြင်းမပြုသင့်ပါ။

✓ အဆင့်သတ်မှတ်သောညွှန်ပြချက်များကို စဉ်းစားပါ။
နိုင်ငံများအနေဖြင့် အချို့သော သတင်းအချက်အလက်မျိုးကို အဓိကထားနိုင်ရန်အတွက် လူ ကုန်ကူးခံရသူများကိုရှာဖွေသတ်မှတ်ရန်တာဝန်ရှိသူများကို ကူညီရန် အဆင့်သတ်မှတ်သော ညွှန်ပြချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ILO နှင့် ဥရောပကော်မရှင်တို့ မှအသုံး ပြုသောစနစ်အရ အားကောင်း အသင့်အတင့် အားနည်း အဆင့်များရှိပြီး လက္ခဏာတစ်ခုသည် အရွယ်ရောက်သူများအတွက် အသင့်အတင့်ဖြစ်သော်လည်း ကလေးသူငယ်များအတွက် အား ကောင်းအဆင့်ဖြစ်နိုင်ပြီး လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် အားကောင်းအဆင့်နှင့် လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် အားနည်းအဆင့်ဖြစ်သည်။

✓ အကြောင်းအရာကိုလိုက်၍ရည်ညွှန်းချက်များကို ပြောင်းလဲတီထွင်ပါ။
ညွှန်ပြချက်လက္ခဏာစာရင်းများသည် အာဏာပိုင်များက လုပ်ငန်းတွင် တွေ့ကြုံရသော အခြေ အနေများနှင့်အညီပြောင်းလဲပြုပြင်သောအခါတွင်အကျိုးသက်ရောက်မှုအရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံများအနေဖြင့် ပြောင်းလဲနေသောလူကုန်ကူးမှုပုံစံများနှင့် အမြဲကိုက်ညီမှုရှိစေရန် လက္ခဏာ စာရင်းများကို စနစ်တကျပြုပြင်ပြောင်းလဲနေသင့်ပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

ဒေသဆိုင်ရာထောက်ပံ့ရေးရုံး - ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်

27th Floor Rajanakarn Building

3 South Sathorn Road, Sathorn Bangkok 10120, THAILAND Tel.

+66 2 343 9477 Fax. +66 2 676 7337

info@rso.baliprocess.net

The **Bali Process**
ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်

The **Bali Process**

ဘာလီလုပ်ငန်းစဉ်